

časopis

ZEMĚDĚLSKÁ PÔDOHOSPODÁRSKA ŠKOLA

5
LEDEN 2017
79. ROČNÍK

**80 LET OD VZNIKU A EXISTENCE
ČASOPISU**

**SOUTĚŽ ČASOPISU ZEMĚDĚLSKÁ ŠKOLA
CO JE SÍŤ INTERPIG?**

NÁVŠTĚVA Z NORSKÉ ŠKOLY V ODDA

PROJEKT CZECHRURAL

FRANCOUZSKÝ SYSTÉM VÝUKY JEZDECTVÍ

Informace o vzdělávání, poradenství a rozvoji venkova
Informácie o vzdelávaní, poradenstve a rozvoji vidieka

Obsah

Contents

	80 let od vzniku a existence časopisu Zemědělská – Pôdohospodárska škola	3		80 years since the establishment and existence of the journal Agricultural School	3
	Soutěž časopisu Zemědělská – Pôdohospodárska škola	4		Competition of the Agricultural magazine – „Zemědělská škola“	4
	Sešla se Valná hromada Asociace			General Meeting of the Association	
	Co přinesl rok 2016 v zemědělském školství II. část	5		What has brought the year 2016 in agricultural education II. Part	5
	Energie	10		Energy	10
	Návštěva z norské školy v Odda	12		The visit from the Norwegian School in Odda	12
	Seminář – francouzský systém výuky jezdeckví	12		Seminar - French system of teaching horsemanship	12
	Návštěva z Kanárských ostrovů	12		Visiting from Canary Islands	12
	Tisková zpráva SVS	13		Press Release State Veterinary Administration	13
	Chov prasat ve Španělsku aneb Poznatky ze semináře InterPIG 2016			Pig breeding in Spain or the findings of the seminar InterPIG 2016	
	Co je síť InterPIG?	14		What is a network InterPIG?	14
	Mezinárodní potravinářský veletrh SIAL letos opět v Paříži	17		SIAL International Food Fair once again this year in Paris	17
	Ve školním podniku zmodernizovali stáje	18		They modernized stables in the school enterprise	18
	Úroda informací o prosperujících plodinách	20		„Harvests“ information about the prosperous crops	20
	Projekt CzechRural I. část	23		The project CzechRural Part I.	23
	Výstavy a veletrhy únor 2017	24		Exhibitions and Fairs in February 2017	24
	Před 80 lety vyšlo první číslo časopisu Zemědělská škola 4. díl – dokončení	25		80 years ago the first issue of the magazine School of Agriculture part 4. completion	25
	Antonín Švehla III. část			Antonin Švehla Part III.	
	Myšlenkový svět Antonína Švehly	28		Intellectual world of Antonin Švehla	28
	Z cesty k vrcholné vědecké zemědělské instituci u nás XX. část	31		Notes from the road to top agricultural scientific institution in the country Part XX	31

Časopis vychází jednou za měsíc podle školního roku; číslo 5, ročník 79, vyšlo v lednu 2017

Redakce časopisu Zemědělská škola nenese odpovědnost za obsahová sdělení v jednotlivých článcích. Za publikované články nesou odpovědnost jejich autoři.

Časopis vydává

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Mánesova 1453/75, 120 00 Praha 2, tel.: +420 222 000 381, e-mail: sladek.pavel@uzei.cz spolupracuje s Agrostiústutem Nitra, štátny podnik, Akademická 4, 949 01 Nitra, tel.: +421 377 721 802, e-mail: Zuzana.Horvathova@agroinstitut.sk

www.zemedelskaskola.cz

80 let od vzniku a existence časopisu Zemědělská – Pôdohospodárska škola

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

jsem rád, že mohu otevřít toto číslo časopisu Zemědělská – Pôdohospodárska škola, protože v letošním roce slaví kulaté výročí – již 80 let existence. Hlavním cílem tohoto nejdéle vycházejícího časopisu určeného zemědělskému školství je přispívat k popularizaci zemědělských škol a celého oboru zemědělství. To je perspektivním odvětvím – už jen z toho jednoduchého pohledu, že počet lidí na naší planetě poroste. Tento demografický vývoj je daný, a proto obor, který zajišťuje výživu obyvatel, bude mít i v budoucnu velký význam.

Často se setkávám s otázkami, zda mají čeští zemědělci dostatečné vzdělání a jestli mají o náš obor zájem mladí lidé. Na to odpovídám, že pokud čeští sedláci studovali zemědělské obory na středních nebo vysokých školách, můžeme garantovat, že jejich vzdělání je dostatečné a odpovídající současným trendům.

Do zemědělství, které už dávno neznamena jen tradici, patří moderní technika a vysoce vzdělaní odborníci, kteří dokážou správně pečovat o pole a zvířata. Stále se rozvíjí a potřebuje specialisty vzdělané v nových technologiích a postupech. Úkolem zemědělského školství je poskytnout svým studentům dobrý základ podpořený spoluprací s výzkumnými ústavy a institucemi. Absolventi, kteří vědí, co konkrétně potřebuje hospodářský sektor, se potom mohou lépe uplatnit. Proto je mým cílem podporovat zemědělské školy a učiliště, které zajišťují budoucnost našeho oboru a zároveň prostřednictvím svých úspěšných studentů pomáhají zvýšit jeho prestiž.

Přeji proto vám, čtenářům, i časopisu, aby byl i nadále spojnicí mezi školami, rezortními a výzkumnými pracovišti a budoucími zaměstnavateli.

Marian Jurečka

**ministr zemědělství
České republiky**

foto: archiv MZe

Soutěž časopisu Zemědělská – Pôdohospodárska škola

Vážení čtenáři našeho časopisu,

na začátku školního roku jsme Vám slibovali soutěž o atraktivní ceny. Soutěž proběhne tento školní rok a některé práce budou otištěny v časopise Zemědělská škola nebo na FB časopisu. Na konci školního roku budou vybrány a oceněny nejlepší práce v jednotlivých kategoriích.

Účastníkem soutěže může být žák střední odborné školy nebo středního odborného učiliště s resortním zaměřením (zemědělství, lesnictví, potravinářství, rybářství, vinohradnictví, veterinářství, zahradnictví, včelařství, ovocnářství nebo regionální rozvoj) se sídlem na území ČR.

Soutěž probíhá v těchto kategoriích:

1. Podnikatelský záměr
2. Publicistický článek/ slohový útvar
3. Blog
4. YouTube video

1. Podnikatelský záměr

Úkolem je zpracovat podnikatelský záměr pro své budoucí podnikání. Protože většina žáků řeší tuto problematiku v rámci studia střední školy a kromě toho existuje, např. na internetu, množství rad a doporučení, jak vytvořit podnikatelský záměr, bude forma a struktura ponechána na úvaze žákům. Doporučený rozsah je 2-5 stran.

2. Publicistický článek/ slohový útvar

Úkolem je napsat jakýkoliv článek v těchto publicistických a slohových stylech:

Zpráva, úvodník, článek, komentář, glosa, sloupek, reportáž, fejeton, interview, úvaha, esej. Doporučený rozsah je 2-5 stran.

3. Blog

Na českém internetu se mnoho blogů se zemědělskou problematikou nevyskytuje. Zájemce o toto téma si může vybrat, bude-li jeho blog odborně (vědecky) zaměřen nebo zvolí spíše méně vážné pojetí blogu.

4. Soutěž o nejlepší nahrávku na YouTube

Krátké autorské video na dané téma - úsměvné, odborné, popis pokusu, reklamní spot třeba na vaši školu, návod na např. opravu stroje v rozsahu do 5 min.

Kritéria hodnocení

Díla budou hodnocena především s ohledem na jejich původnost, originalitu, kvalitu zpracování.

Obecné podmínky soutěže

Pořadatelem soutěže je Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI), spolupořadatelé jsou Ministerstvo zemědělství (MZe) a Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru (ASVEN).

Soutěž probíhá na stránkách časopisu Zemědělská Pôdohospodárska škola a na FB časopisu v termínu od 31. 1. 2017 do 31. května 2017. Vyhlášení soutěže proběhne na stránkách časopisu a FB časopisu, stejně jako vyhlášení výherců.

Příhlášku odešlete nejpozději do 15. 5. 2017 na kontakt: Mgr. Pavel Sládek, Ph.D., email: zps@uzei.cz.

Soutěžní příspěvek musí být nejpozději do 31. 5. 2017 (včetně) doručen osobně nebo poštou na adresu: ÚZEI, Mánesova 1453/75, 120 00 Praha 2, k rukám Mgr. Pavla Sládka, Ph.D., nebo mailem na adresu zps@uzei.cz.

V případě kategorie 3 (Blog) a 4 (YouTube video) bude zaslán odkaz na soutěžní příspěvek.

Cíle soutěže

Cílem soutěže je propagovat zemědělské školství a zemědělskou problematiku. Cíle soutěže zapadají do připravované Koncepce jednotného systému propagace rezortu zemědělství ve školách (MZe) a plánu rozvoje ZPŠ (zapojení žáků středních zemědělských škol).

Geny

Výherci obdrží v každé kategorii věcné ceny v hodnotě:

První místo v dané kategorii	8 000 Kč
Druhé místo v dané kategorii	5 000 Kč
Třetí místo v dané kategorii	3 000 Kč

Výherce prostřednictvím své školy pošle fakturu v hodnotě své výhry na ASVEN (Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru), ASVEN proplatí fakturu žákům či škole a faktura z ASVEN bude vypořádána přes objednávku MZe.

Pravidla soutěže budou od 31. 1. 2017 na stránkách pořadatele soutěže. Vzor přihlášky a další informace najdete na stránkách ÚZEI: http://www.uzei.cz/data/usr_001_cz_soubory/170123_soutez_zemedelska_skola_pravidla.pdf

Mgr. Pavel Sládek, Ph.D. ÚZEI, Praha ✱

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Sešla se Valná hromada Asociace

Co přinesl rok 2016 v zemědělském školství II. část

Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru, z. s. uspořádala už tradičně v závěru kalendářního roku (23. listopadu 2016) Valnou hromadu. Hostitelem setkání členů Asociace – ředitelů škol, školních hospodářství, vzdělávacích institucí – a hostů byla Česká zemědělská akademie v Humpolci.

V prosincovém čísle Zemědělské školy jsme uveřejnili zprávu o činnosti za uplynulé období, kterou přednesl předseda Asociace Mgr. Otakar Březina, v následujícím textu se vracíme především k vystoupení hostů.

Přijímací řízení a maturitní zkoušky

Ing. Jiří Zíka, ředitel Centra pro zjišťování výsledků vzdělávání (CERMAT) nabídl přítomným prezentaci statistických údajů za dvouleté období fungování jednotného přijímacího řízení a šesti let maturitních zkoušek. *(Uveřejní redakce jako samostatný článek.)*

Centra odborné přípravy

Ministerstvo zemědělství ve své Konceptci vzdělávání definuje podporu vytvoření Center odborné přípravy (COP). Účelem podpory COP je zvýšení kvality odborného vzdělávání tj. seznámení žáků a studentů středních a vyšších odborných škol s rezortními obory vzdělání (zemědělství, lesnictví, zahradnictví, vinařství, veterinářství, potravinářství a rybářství) s nejnovějšími technologiemi a mechanizačními prostředky.

Centra odborné přípravy – střední školy a vyšší odborné školy s výše uvedenými obory vzdělání, byly vybrány výběrovou Komisí na národní úrovni na základě výběrových kritérií (nominace škol jednotlivými kraji, počty žáků a studentů v oborech požadovaných na trhu práce, zázemí pro odborný výcvik, výuka oborů s nadregionálním přesahem např. rybářství, vinařství, potravinářství, a poskytování dalšího vzdělávání).

Podpora bude poskytována na modernizaci a vybavení COP učebními pomůckami, které umožní žákům a studentům osvojit

si základní odborné dovednosti nezbytné pro výkon budoucího povolání. Celková výše podpory v roce 2016 činí 50 mil Kč. www.eagri.cz

Vedoucí oddělení vzdělávání a poradenství MZe Praha Mgr. Barbora Sadílková podala školám informaci o aktuální situaci kolem Center odborné přípravy.

Do 22. 8. 2016 mohla Centra odborné přípravy podávat žádosti o dotace na investice. Center (oprávněných žadatelů) je 30, jsou to komisi vybrané střední školy a vyšší odborné školy s obory zemědělskými, lesnickými, veterinářskými, potravinářskými, zahradnickými, vinařskými, rybářskými. Hlavním cílem Národního dotačního programu 21 těchto center je modernizace a zajištění moderních výukových pomůcek. Na dotační titul je vyčleněno 50 mil. na rok (dotace 90%, spoluúčast 10%). Do požadovaného termínu bylo obdrženo 29 žádostí, od center byla získána veškerá závěrečná dokumentace k dotačnímu titulu pro potřebnou kontrolu a pro vyhodnocení komisí. Do konce roku 2016 budou vydána rozhodnutí a poukázány finanční prostředky. V centrech proběhnou i kontroly pořízených investic, jedná se o investiční prostředky (tj. nad 40 tisíc Kč).

Pro rok 2017 se opět s tímto dotačním titulem počítá, bude v programovém financování ministerstva financí. Finalizuje se požadovaná dokumentace, kterou ministerstvo připomínkuje. Při přípravě

Centra odborné přípravy

Hlavní město Praha	Vyšší odborná škola ekonomických studií a Střední průmyslová škola potravinářských technologií, Praha
	Střední odborné učiliště, Praha-Radotín
Jihočeský kraj	Vyšší odborná škola lesnická a Střední lesnická škola Bedřicha Schwarzenberga, Písek
	Střední rybářská škola a VOŠ vodního hospodářství a ekologie, Vodňany
	Střední odborná škola veterinární, mechanizační a zahradnická a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, České Budějovice
	Vyšší odborná škola a Střední zemědělská škola, Tábor
Jihomoravský kraj	Střední vinařská škola, Valtice
	Střední odborná škola, Znojmo
	Střední zahradnická škola, Rajhrad
Karlovarský kraj	Střední zemědělská škola, Dalovice
Kraj Vysočina	Česká zemědělská akademie, Humpolec
Královéhradecký kraj	Česká lesnická akademie, Trutnov
	Střední škola zemědělská a ekologická a střední odborné učiliště chladicí a klimatizační techniky, Kostelec nad Orlicí
	Střední odborná škola veterinární, Hradec králové-Kukleny
Liberecký kraj	Střední škola hospodářská a lesnická, Frýdlant
Moravskoslezský kraj	Masarykova střední škola zemědělská a Vyšší odborná škola, Opava
Olomoucký kraj	Střední škola zemědělská, Přerov
	Střední škola zemědělská, Olomouc
	Střední lesnická škola, Hranice
Pardubický kraj	Střední škola zemědělská a Vyšší odborná škola, Chrudim
	Střední škola zemědělská a veterinární, Lanškroun
	Střední průmyslová škola potravinářství a služeb, Pardubice
Plzeňský kraj	Střední škola zemědělská a potravinářská, Klatovy
Středočeský kraj	Vyšší odborná škola a Střední zemědělská škola, Benešov
	Střední zemědělská škola a Střední odborná škola, Poděbrady
	Česká zahradnická akademie, Mělník
Ústecký kraj	Střední škola zahradnická a zemědělská Antonína Emanuela Komerse, Děčín-Libverda
Zlínský kraj	Střední škola zemědělská a přírodovědná, Rožnov pod Radhoštěm
	Tauferova střední odborná škola veterinární, Kroměříž
	Vyšší odborná škola potravinářská a Střední průmyslová škola mlékárenská, Kroměříž

se snaží eliminovat co nejvíce problémů, na které školy upozorňovaly – problémem byly především pozdní termíny vyhlášení dotačního programu.

Dotační titul COP je plánován na dalších pět let.

Doplňující informace je možno získat: barbora.sadilkova@mze.cz

K dalším bodům spolupráce se za ministerstvo zemědělství vyjádřila **Ing. Ludmila Gočálová**.

Školní závody

Ministerstvo zemědělství podporuje odborné vzdělávání, mj. i formou dotačního titulu Školní závody. V současné době podalo

žádost 87 podniků (zemědělských, lesnických, potravinářských, zahradnických) o podporu spolupráce škol s jejich podnikem. U malého podniku je podpora 36 Kč na „žákohodinu“, u velkého 30 Kč. Pozor, „žákohodiny“ lze vykazovat až od doby v den po podání žádosti. Ministerstvo má snahu, aby zásady byly vydány co nejdříve (únor 2017), aby školám pozdějším podpisem nevznikly ztráty.

Nejdůležitější věc pro získání dotací je jmenování podniku školním závodem, jmenovací listina musí být platná. Pokud dochází platnost, podniky si musí včas zažádat o nové jmenování.

Více informací: ludmila.gocalova@mze.cz

Věda, výzkum, vzdělávání

Co rezort zemědělství připravil v rámci dalšího vzdělávání pro školy?

Každým rokem ministerstvo zajišťuje aktivity, které podporují zavádění výsledků vědy a výzkumu do učebních osnov středních škol. V uplynulém roce 2016 proběhly **tři akce** – ve spolupráci s Institutem celoživotního vzdělávání Mendelu Brno se uskutečnil dvoudenní seminář z oblasti klimatických změn půdy a vody (velký zájem zejména u poradců), ve spolupráci se Zelinářskou unií Čech a Moravy návštěva Školního statku České zahradnické akademie Mělník, podniků Agrokomplex Bohušovice nad Ohří, Bramko Semice, Předměřická, a.s.

Příští rok připravuje oddělení vzdělávání a poradenství ve spolupráci s Agrární komorou ČR návštěvu velkých zemědělských podniků, ukázkou nových technologií.

Třetí aktivitou je pravidelné vzdělávání lektorů kurzů odborné způsobilosti na ochranu rostlin na Ústavu zemědělské ekonomiky a informací. Z 50 pověřených institucí v České republice je 25 středních škol. To je dobrá zpráva – nové informace se tak dostanou i k žákům. V současné době se podmínky zpřísňují – lektor musí mít také praxi (provozní i pedagogickou).

Byl vysloven požadavek, aby žáci některých oborů vzdělání mohli určitá **odborná osvědčení** získat už absolvováním příslušné střední školy.

Po dohodě s Národním ústavem pro vzdělávání se pracuje na možnosti uznat některé obory vzdělání k získání osvědčení (např. odborná způsobilost na ochranu rostlin). V praxi to bude znamenat, že absolventu školy by se na základě maturitního vysvědčení vystavil certifikát (konkrétně – odborná způsobilost na ochranu rostlin, druhý stupeň), obdobně u učebních oborů, zde by se jednalo o certifikát pro první stupeň. Novela je schválena, připravuje se vyhláška, kde budou konkrétní obory vyjmenovány. Potřebné je zpracovat směrnice v oblasti ochrany rostlin a pesticidů do příslušných učebních osnov, rovněž bude třeba určité navýšení či

specifikace odpřednášených témat. Tato praxe už je běžná např. v Německu a v Rakousku.

Na závěr vzdělávací tematiky byl předveden **roślinolékařský portál** – nová metoda diagnostiky chorob a škůdců – se kterým je užitečné seznámit i žáky škol.

Oblast propagace

Pan ministr, podle Ing. Gočálové, vyslyšel požadavky škol na propagaci zemědělství. Je nedostatek žáků, studentů, mediální obraz zemědělství není takový, jaký bychom si představovali...

V současné době je připravena **soutěž Škola roku**, ze které vyjdou tři vítězné školy. Vyhlášení soutěže se uskuteční v únoru 2017, konec příjmu přihlášených v březnu 2017, přihlásit se mohou všechny školy. Slavnostní vyhlášení proběhne v Praze v rámci Zemědělce roku. Je třeba dát širší veřejnosti na vědomí, že školy nevychovávat jenom žáky, ale mají dobrý vliv i na rozvoj venkova.

Byla podepsána trojdomova mezi Asociací, MZe Praha a ÚZEI Praha o **vydávání časopisu Zemědělská škola** (po dobu minimálně deseti let). Časopis bude nadále financovat ministerstvo zemědělství, ÚZEI vydávat, ochranná známka přejde na tuto dobu z Asociace na MZe.

Téma propagace doplnil **Mgr. Pavel Sládek, Ph.D.** z Ústavu zemědělské ekonomiky a informací – nabízí školám možnost zveřejnit v časopise Zemědělská škola inzerát s nabídkou volných míst. Mohl by zajistit, aby hromadný inzerát vyšel i v jiném odborném zemědělském časopise.

Ředitel škol se se svými požadavky na chybějící pedagogy mohou obrátit na adresu: sladek.pavel@uzei.cz

Revize rámcových vzdělávacích programů

Spolupráci Národního ústavu pro vzdělávání se školami spolehlivě zajišťují také **Ing. Karel Opočenský** a **Ing. Zdeňka Szebestová**. Na valné hromadě se vyjádřili především k rámcovým vzdělávacím programům.

Revize rámcových vzdělávacích programů (RVP) probíhá bez vymezených finančních prostředků a s obtížemi od jara 2016. Oslovili všechny školy s obory vzdělání kategorie H, odezva ze škol pro případnou spolupráci byla malá. Na podzim 2016 byli pověřeni úkolem vypracovat za každou skupinu oborů vzdělání analytickou studii, do které budou zahrnuty i získané náměty ze škol pro revize RVP. Oni jako odborní garanti mohou zasahovat pouze do několika málo částí, těmi jsou odborné kompetence, uplatnění absolventa, obsahové okruhy. Tentokrát mohli oslovit pouze několik škol s konkrétní prosbou na konkrétní obor vzdělání, vítají každý podnět ze strany škol a za zpětnou vazbu k současným RVP předem děkují.

Vyjádření a náměty mohou školy zasílat: karel.opocensky@nuv.cz nebo zdenka.szebestova@nuv.cz

Spolupráce Agrární komory s Asociací

V oblasti vzdělávání zastupovala Agrární komoru ČR Ing. **Jaroslava Nekvasilová**, která pohovořila o roční bilanci nabídek, které předložili školám.

V **kalendáři akcí škol** se na portálu www.apic-ak.cz objevilo 46 akcí ze 16 škol. Výzva platí i pro další rok. Dobrou propagací škol jsou rovněž články a fotografie ze školních aktivit, které byly uveřejněny v **časopise Agrobaze**. Je to dobré zviditelnění mezi zemědělskou veřejností.

Jaká je skutečná **potřeba pracovní síly v zemědělství**? Agrární komora provedla v roce 2015 první šetření v zemědělských podnicích (zjišťovací dotazník) ve snaze získat pro své argumenty číselné podložení. Získané výsledky potvrdily předpoklad Agrární komory o vzrůstajícím nedostatku pracovní síly v zemědělství – následujících letech se začne výrazně projevovat nedostatek určitých profesí. Koncem ledna 2017 už by měla být známá další aktuální čísla, šetření bude i nadále pokračovat.

Další, vždy probírané téma: **Národní soustava kvalifikací (NSK)** – státní zakázka financovaná z evropských peněz – skončila 30. 11. 2015. V roce 2016 se dále tvořily nové profesní kvalifikace (zabezpečeno v prozatímním režimu) a revidovaly se současné. Nyní se stojí před velkou otázkou – jak pokračovat, udržitelnost projektu je pět let. V uplynulém období nebyla vždy situace jasná, příznivá..., často byla patová. Uvažovaná novela zákona 179 z roku 2006 o uznávání výsledků dalšího učení byla nakonec stažena ze schvalovacího procesu. NSK se bude řešit otevřeným výběrovým řízením. Prozatím probíhají přípravná jednání na ministerstvu školství, od dubna 2017 by již měla být Národní soustava kvalifikací naplňována novým uchazečem podle původního modelu a pravidel.

Mistrovská zkouška byla původně také předmětem nerealizované (výše uvedené) novely. V současnosti nemá mistrovská zkouška žádnou oporu v zákoně, přesto ji Agrární komora považuje za důležitou věc a nebere zkoušku jako překračování úrovně, stupně vzdělání. Mistři v oboru by mohli nahrazovat učitele odborných předmětů, kteří začínají na školách chybět. Nedostatek odborných učitelů a mistrů vidí Agrární komora jako závažný problém.

Otázky kolem poradenství rovněž řeší Agrární komora. Na ministerstvu zemědělství byla předložena ke schválení a k připomínkování **konceptu poradenského systému** ministerstva zemědělství. Agrární komora poradenství považuje za velmi důležitý systém především pro zemědělskou výrobu, pro zemědělské podniky. Pro nastálé programovací období se hledá nový systém, podle kterého by poradenství v příštích čtyřech a více letech mělo fungovat.

V závěru svého vystoupení paní Ing. Nekvasilová všem poděkovala za spolupráci, odchází z Agrární komory České republiky, kde mnoho let pracovala v oblasti vzdělávání – působit bude na krajské komoře v Hradci Králové. Předpokládá, že kontakt se školami bude udržovat i nadále.

Co se děje ve sněmovně?

PaedDr. Bc. Ivana Dobešová je ředitelkou Vyšší odborné školy a Střední zemědělské školy Benešov a zároveň poslankyní Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.

Přítomným ředitelům škol a hostům podala informace z poslanecké sněmovny k zák. č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících ve smyslu kariérního řádu – chce využít všechny získané podněty pro diskuzi ve sněmovně (studijní volno – samostudium, postavení ředitelů v kariérním řádu, uvádějící učitel...).

Ve sněmovně se projednávají pozměňovací návrhy k financování odborného školství. Předpokládá se větší prohloubení spolupráce škol a zaměstnavatelů. V čem návrh spočívá? Škola by se měla propojit s jedním, se dvěma hlavními zaměstnavateli, ti by měli vstupovat do školních vzdělávacích programů, podílet se na závěrečných maturitních zkouškách, na výstupech z absolutoria...

Další pozměňovací návrh – součástí školských rad by se měli stát i zástupci zaměstnavatelů, je snaha o jejich větší pracovní zapojení a poznání dění ve školách.

Z podnětu podniků vychází pozměňovací návrh – kvalifikovat vztah mezi žákem či studentem, školou a zaměstnavatelem. Mnoho zaměstnavatelů má snahu vstoupit do škol a nabídnout žákům stipendia, požadují ale určité závazky ze strany žáka, absolventa. Nutností je připravit vzorovou smlouvu, kde by byla ošetřena

možnost vrácení alespoň části stipendia v případě nesplnění závazků vůči podniku.

Posledním řešeným bodem byl požadavek na zvýšení koeficientu plateb (u financování regionálního vyššího odborného školství) na studenty studující v kombinované formě.

Diskuze

Vyslyšených informací a podnětů bylo skutečně hodně, diskutovalo se v menších a větších skupinkách. Jedna otázka za všechny...

Co s žákem, který má **ukončené středoškolské vzdělání** – splnil profil absolventa, ale ani napotřetí nesložil maturitní zkoušku? Po čtyřech letech studia má pouze základní vzdělání, protože nedostane žádný úředně platný doklad. Může škola vystavit takovému žákovi potvrzení – legislativně podložené osvědčení (že absolvoval střední školu), které by uznal zaměstnavatel. Je to řešitelné?

Možné řešení podle Ing. Szebestové a Ing. Nekvasilové je. V tomto případě mají školy možnost využít Národní soustavu kvalifikací a jsou-li autorizovanou osobou, může žák z konkrétní profesní kvalifikace složit zkoušku za poplatek stanovený školou.

A Ing. Szebestová doplňuje: Škola může požádat ministerstvo zemědělství a stát se autorizovanou osobou. Správní poplatek je 1 500 Kč (dle zák. č. 89/2006 Sb.) – vyřizuje Ing. Brožka (ondrej.brozka@mze.cz)

Z celkového počtu 1052 zveřejněných profesních kvalifikací je jich pro oblast zemědělství a lesnictví 112 (např. zootechnik pro chov skotu, zootechnik pro chov prasat, zootechnik pro chov ovcí a koz, zootechnik pro chov drůbeže, agronom pro obiloviny, agronom pro okopaniny, agronom pícninář, agronom pro pěstování chmele).

Zvyšování odborných kompetencí

PhDr. Aleš Hradečný působil jako hlavní manažer projektu OPVK (operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost) „Zvyšování odborných kompetencí učitelů v profilových zemědělských předmětech“ reg. č. CZ1.07/1.3.00/19.0012. První a základní informace k projektu si můžete přečíst v Zemědělské škole č. 9, roč. 73/2010–11, na str. 11 (www.zemedelskaskola.cz). Projekt trval tři roky a byl ukončen 28. února 2014. Udržitelnost projektu je do konce května 2019. Jaká je aktuální situace kolem projektu?

V monitorovací zprávě č. 2 o udržitelnosti projektu byly uvedeny výstupy z dotazníku (o využívání nových metodik), rozeslaném na školy. Učitelé aplikaci DokuWiki využívají hlavně k přípravě pro výuku a v průběhu vyučování, jen minimálně k zadávání samostatných prací žákům. Ozvali se zájemci, kteří zvažují možnost vkládat nový

obsah nebo upravovat již vložený obsah – bude třeba vyřešit, jak tuto spolupráci zajistit, pokud nejsou k dispozici finanční zdroje.

Zpráva komise školních hospodářství

Základním úkolem školních hospodářství je zajištění kvalitního zázemí pro praktickou výuku žáků zemědělských škol. Kvalitní výuka znamená investice do moderních strojů a zařízení. O současných možnostech školních hospodářství informoval všechny posluchače ředitel Školního statku Humpolec **Ing. Jan Mácha**.

Jak bylo řečeno, pro zlepšení zázemí pro praktickou výuku je nutné zajistit dostatečné finanční prostředky. V současné době jsou to tyto tři možnosti:

a) **Centra zemědělské přípravy** – jejich vytvoření znamená možnosti čerpání investičních peněz, to do budoucna bude znamenat značný přínos pro modernizaci školních hospodářství a výuky praxe.

b) **Program rozvoje venkova (PRV)** – již od roku 2015 mají školní statky možnost čerpat finanční prostředky z tohoto dotačního titulu Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF). Letos je pro 3. výzvu PRV operace 4.1.1. Investice do zemědělských podniků alokována částka 2,2 mld. Kč. Podané žádosti značně převyšují tuto částku, a proto se úspěšnost předložených projektů snižuje. Výsledky jsou známy jen částečně, projekty týkající se chovu skotu zatím zveřejněny nejsou.

c) **Prostředky Integrovaného regionálního operačního programu (IROP)** – mnohé kraje do svých Krajských akčních plánů zařadily projekty na modernizaci zemědělských škol a školních hospodářství. Mnohdy se jedná i o velmi nákladné projekty za desítky mil. Kč. Tyto projekty mohou do budoucna znamenat velký přínos pro zlepšení zázemí pro výuku praxe a získávání nových žáků pro naše zemědělské školy.

Závěrem

Čas se naplnil a z jednotlivých příspěvků a diskuzí vyplynuly úkoly, které Valná hromada Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru ukládá ve svém usnesení Výkonné radě k vyřešení:

1. Vzhledem ke zvyšujícím se nárokům na praktickou výuku žáků ve všech oblastech (nové technologie, provázanost s teoretickou výukou, nároky na BOZP...) valná hromada podporuje úsilí MŠMT a některých poslanců o zařazení učitelů odborného výcviku a učitelů praktického vyučování o jednu třídu výše, než je současný stav.

2. Valná hromada souhlasí s navrženým modelem přechodu na povinnou maturitní zkoušku z matematiky dle návrhu MŠMT, tedy tak, že v roce 2021 by z matematiky maturovaly gymnázia a lycea a v roce 2023 všechny ostatní školy s výjimkou oborů skupiny „82“ a některých zdravotnických a sociálních oborů.
3. Valná hromada podporuje myšlenku vyhodnocení průběhu „státních“ přijímacích zkoušek po roce fungování, a to zejména s ohledem na potřebnost konání dvou termínů přijímacích zkoušek.
4. Valná hromada nesouhlasí s tím, aby si učitelé mohli libovolně stanovovat nejen obsah, ale i termín čerpání pěti dnů volna k samostudiu.

5. Valná hromada navrhuje, aby pro třídní učitele byl stanoven jednotný příplatek bez ohledu na stupeň školy, a to nejlépe procentuálním rozmezím z nejvyššího platového stupně příslušné platové třídy (obdobně příplatků za vedení).
6. Valná hromada žádá o zařazení výcviku k získání řidičských oprávnění skupiny „C“ do oborů „M“ skupiny 41, které již dnes obsahují výcvik ke skupině „B“.

Další informace naleznete na webových stránkách Asociace:
www.asven.cz

akr ✱

Energy

Energy is the power to do work. Man has energy. So has the falling stream of water. So has wind. Wind mills show the power of moving air to do work. Water wheel shows the power of moving water to do work. Motion is one of the forms of energy. As matter exists in various states, so energy exists in various forms.

Energy may also exist without being in the act of doing work. Such energy is called latent, which means that power is present but that it is not at work. It is energy of this sort that is stored in seeds. In fact, all food contains energy of this sort. It is not at work but it may be set at work. Such energy is soon set at work after food has been digested. All food when it is dry will burn. Everything which will burn contains energy. The act of burning releases this latent energy. Heat is a form of energy. We see the power of heat to work exhibited in steam engine.

Energie

Energie je síla, která vykonává práci. Člověk má energii. Stejně tak padající proud vody. Stejně tak vítr. Větrné mlýny ukazují sílu, jak přimět vzduch dělat práci. Vodní kolo ukazuje sílu, jak přimět vodu vykonávat práci. Pohyb je jedna z forem energie. Stejně jako hmota existuje v různých stavech, tak energie existuje v různých formách (podobách).

Energie může také existovat, aniž by byla zapojena do výkonu práce. Taková energie se nazývá latentní, což znamená, že síla je přítomna, ale není v práci. Je to energie toho druhu, která je uložena v semelech. Ve skutečnosti veškerá potrava obsahuje energii tohoto druhu. Není v práci, ale může být do práce zapojena. Taková energie je brzy zapojena do práce, jakmile byla potrava strávena. Všechna potrava, je-li suchá, hoří. Všechno co hoří, obsahuje energii. Proces hoření uvolňuje tuto latentní energii. Teplo je forma energie. Sílu

It is heat which expands the water into steam. It is this tendency to expand, directly caused by heat, which enables the engine to drive machinery.

Light is another form of energy. When things burn latent energy is transformed into both light and heat. The energy which has been stored up is released in both of these forms.

Man by means of his inventions has made heat and motion do his work and such form of energy is called electricity. But, until recently, man could not harness light to do his work. Man produced artificial light by transforming into light the energy which is stored in electric current or in gas. However, recently, man has learned how to use the energy of the sun to do the work. Such energy is called solar energy. All over the country you can see solar factories producing electricity which can further provide light or do the man's work. You can also see the fields of windmills which transform the energy of wind into electricity.

But there are other "factories of the nature" whose product is more important than the products of any factories of man. These factories of nature are green leaves and there would be no products of plants if there were not for the green leaves. And without green leaves there would be no food for man.

Coal is also a product of green leaves. It is common to find in coal outlines of the stems and leaves from which it came. When we burn coal, we are releasing the energy of sunlight which shone on the green leaves ages ago. Coal are the transformed bodies of plants which lived many thousands of years ago.

Answer the following questions:

Name the forms of energy that you know. What is latent energy? Will food burn? When? What is steam engine and how does it work? What happens when things burn? What is electricity? What are solar factories? What are windmills? Which country is typical with its windmills? What are the factories of nature? Where did coal come from?

Několik poznámek:

Znovu připomínám, že překládat nelze doslova a ve stejném pořadí slov. Anglická věta **without being in the act of work** se nejlépe přeloží českým souslovím **aniž by byla**, i když se nabízí modernější bez toho, aby byla. Slovo man znamená v angličtině jak muž, tak člověk. V našem textu to je vesměs význam člověka.

Man has made heat do his work – sloveso **make** ve významu přimět, přinutit, má následující slovesný infinitiv bez **to**, např. **we must make him sign it** (musíme ho přimět to podepsat, aby to podepsal).

Angličtina nemá přivlastňovací zájmeno **svůj**, vždy se používá zájmeno přivlastňovací podle podmětu věty: **I must do my work, he must do his work**, musím dělat svou práci, (on) musí dělat svou práci, atd.

Many thousands of years ago – víme, že číslovky nemají množné číslo. Ale slovo s významem čísla může být podstatným jménem, a pak musí mít v množném čísle **-s**. Tedy **thousands of years** (tisíce let), ale **two thousand years** (dva tisíce let, tj. číslovka určitá a další spojení bez předložky !).

Vazba **....if there were not for....** kdyby nebylo (čeho)... (**if there were not for green leaves**) – po **if** je vždy tvar **were** - (**if I were in your position** – kdybych byl na tvém místě....).

tepla vidíme projevenou v práci v parním stroji. Je to teplo, které expanduje vodu v páru. Tato tendence expandovat, přímo způsobená teplem, je to, co umožňuje, aby motor poháněl stroje.

Světlo je jiná forma energie. Když něco hoří, latentní energie se přeměňuje jak ve světlo, tak v teplo. Energie tak uložená, se uvolňuje oběma těmito formami.

Člověk pomocí svých objevů přinutil teplo a pohyb vykonávat jeho práci a tato forma energie se nazývá elektřina. Ale až donedávna člověk neuměl spoutat světlo, aby dělalo jeho práci. Člověk produkoval umělé světlo tak, že měnil ve světlo energii, která je uložena v elektrickém proudu nebo v plynu. Ovšem v poslední době se člověk naučil, jak využívat energii slunce, aby dělala jeho práci. Taková energie se nazývá sluneční. Po celé zemi vidíte solární továrny, produkující elektřinu, která může dále poskytnout světlo nebo dělat práci člověka. Také vidíte pole větrných mlýnů, které mění energii větru na elektřinu.

Jsou ale i jiné „továrny přírody“, jejichž produkt je důležitější, než produkty jakýchkoli továren člověka. Tyto továrny přírody jsou zelené listy, a kdyby nebylo zelených listů, nebylo by produktů rostlin. A bez zelených listů by nebyla potrava pro člověka.

Uhlí je také produkt zelených listů. Je běžné najít obrysy stonků a listů, ze kterých vzniklo. Když pálíme uhlí, uvolňujeme energii slunečního světla, které před dávnými věky na ty zelené listy svítilo. Uhlí jsou přeměněná těla rostlin, které žily před mnoha tisíci lety.

Návštěva z norské školy v Odda

V týdnu od 11. dubna 2016 pobývala na Střední škole řemeslné v Jaroměři v rámci programu Mobility Erasmus+ inspirativní návštěva z Norska: ředitel Geir Ronningen a dvojice studentů Nils Gjelland a Jorgen Staal. V norské škole pod vedením českého učitele pana Michala Wunderlicha pronikají do tajů kovářského řemesla, které se jako samostatný obor v Norsku po mnoho let nevyučovalo.

Spolupráce se školou v Odda byla navázána již před pěti lety. Tehdy učitelé Zdeněk Vítek a Michal Wunderlich s dalšími českými uměleckými kováři a podkováři odcestovali na zde konané sympozium a předvedli kování koní. Představitelům školy v Odda se toto řemeslo natolik zalíbilo, že se rozhodli otevřít ve své škole nový obor kovář. Dvojice norských mladíků začala tento obor studovat jako první. Teď se přijeli podívat a vyzkoušet si kování výrobků a podkování koní zde v Čechách.

Norští žáci pracovali v dílnách společně s našimi a účastnili se podkování koní na farmě v Jeníkově. Po vyučování byl pro ně připraven bohatý poznávací program – návštěva Braunova Betléma, Kuksu, Josefova a místních pamětihodností.

Pan ředitel Geir Ronningen má zájem o spolupráci s naší školou i v dalších oborech, které vyučují. Například truhlář, tesař a mechanik. Byl potěšen úrovní znalostí a dovedností našich žáků, dobrou znalostí angličtiny a ochotou komunikovat s kolegy z norské školy, což přispělo k přátelské atmosféře týdne. Záznam z této významné akce odvysílala významná média: Český rozhlas a Česká televize.

Těšíme se, že v rámci programu Erasmus+ budou moci vycestovat na poznávací pobyt do partnerské školy v Odda i naši žáci.

Jko ✿

Seminář – francouzský systém výuky jezdeckví

Obchodní akademie a Střední odborná škola zemědělská a ekologická Žatec (sekce zemědělská a ekologická) uspořádaly 12. 12. 2016 pro studenty oboru agropodnikání seminář GALOPS a Pony-Games (PG) s Mgr. Alžbětou Maškovou.

Byl zaměřen na francouzský systém výuky jezdeckví pomocí hry. Od prvních krůčků až po vrcholový sport... Cílem je umožnit co největšímu množství dětí seznámit se s jezdeckvím a ukázat je jako skvělou volnočasovou aktivitu, která dalece přesahuje čistě sportovní pojetí a napomáhá rozvoji dětí po stránce osobnostní i sociální.

Studenti rovněž získali praktické informace, jak správně připravovat a vybírat poníky a koně.

Mgr. Alžběta Mašková uvedla ve spolupráci s Českou jezdeckou federací (ČJF) a s Francouzskou jezdeckou federací (FFE) před dvěma roky na naše kolbiště soutěže těchto disciplín. Letos se Pony-Games staly pilotním projektem ČJF a podařilo se navázat spolupráci s mezinárodní asociací PG. Výsledkem tohoto snažení je i pozvání k účasti na mezinárodním seriálu závodů. Ve Francii funguje tento systém již mnoho let.

Pavína Bielíková ✿

Návštěva z Kanárských ostrovů

Dne 23. června 2016 přijel v rámci programu Erasmus+ na týdenní pobyt do naší školy pan Roberto Canedo Balboa, učitel umělecké školy na ostrově Gran Canaria. Během pobytu se s našimi žáky učil kovat a seznámil se s naší školou a městem. Jelikož se pan

Roberto Canedo Balboa zajímá o sochařství. součástí pobytu byla i návštěva památek v Kuksu a dalších místních pamětihodností.

Jarmila Borecká ✿

Tisková zpráva SVS

Praha 10. 11. 2016

Vítězem 10. ročníku soutěže O cenu ústředního ředitele SVS jsou středoškoláci z Českých Budějovic

Vítězem vědomostní a dovednostní soutěže středních škol s veterinárním zaměřením O cenu ústředního ředitele Státní veterinární správy se letos po roční pauze opět stali studenti z Českých Budějovic. Vítěze 26. října 2016 ocenil přímo ústřední ředitel Státní veterinární správy (SVS) Zbyněk Semerád. Šlo o jubilejní desátý ročník soutěže. Dlouhodobě jsou studenti z jihočeské metropole jednoznačně nejúspěšnějšími účastníky. Na pomyslném nejvyšším stupni letos stáli již po šesté, naposledy v souboji znalostí budoucích veterinářů zvítězili v roce 2014.

Státní veterinární správa

Slezská 100/7, Praha 2, 120 56

T: +420 227 010 111

F: +420 227 010 191

Elektronická adresa podatelny:

epodatelna@svscr.cz

ID datové schránky: d2vairv

Soutěž se ve dnech 24. až 26. října 2016 stejně jako v předchozích letech uskutečnila ve Školícím středisku Státního veterinárního ústavu Praha v Lysolajích. Letošního ročníku se účastnili reprezentanti deseti středních veterinárních škol z České republiky i Slovenska, což ještě podtrhlo desáté výročí konání této akce. Soutěž tak měla o jednoho účastníka více než loni. Kromě vítězných českobudějovických středoškoláků to byli studenti maturitních ročníků škol v Boskovicích, Hradci Králové, Třebíči, Kroměříži, Benešově, Českých Budějovicích, Plasích, Brně, Nitře a loňští vítězové z Košic. Počet soutěžících škol rok od roku roste, což je jistě velmi potěšující skutečnost.

„Znalosti studentů jsou na velmi dobré úrovni. S organizací soutěže jsem taktéž velmi spokojen, přesto chystáme na příští rok nějaké změny, abychom studenty motivovali k ještě lepším výkonům a k větší orientaci na veterinární témata,“ dodává ředitel Semerád.

Čtyřlenná družstva studentů se postupně utkala ve čtyřech disciplínách. Byly jimi prezentace na téma **Město a škola, kde**

studuji, písemný test znalostí a odborná část soutěže v laboratořích. Poslední disciplínou byla opět prezentace, tentokrát na téma **Mé budoucí odborné** zaměření a má ročníková práce.

Soutěžící byli hodnoceni pětičlennou odbornou porotou. Její předsedkyní byla opět Bohuslava Tremlová, děkanka Fakulty veterinární hygieny a ekologie Veterinární a farmaceutické univerzity v Brně. V rámci doprovodného vzdělávacího a společenského programu studenti absolvovali mimo jiné návštěvu pražské zoologické zahrady, kde si vyslechli zajímavou přednášku hlavního veterinárního lékaře Romana Vodičky.

Zvláštní cenu hodnotitelské komise za nejpozoruhodnější výkon jednotlivce (zejména za znalostní test) obdržela Katarína Kocáková z Košic. Všem účastníkům ještě jednou děkujeme!

Mgr. Petr Pejchal, oddělení vnější komunikace SVS, Praha ✨

Chov prasat ve Španělsku aneb Poznátky ze semináře InterPIG 2016

Co je síť InterPIG?

Mezinárodní síť expertů InterPIG se zabývá srovnáním ekonomiky a technologie chovu prasat. V roce 2016 byli jejími členy experti z výzkumných ústavů a komerčních poradenských společností z Rakouska, Belgie, Brazílie, Kanady, České republiky, Dánska, Francie, Německa, Velké Británie, Maďarska, Irska, Itálie, Nizozemska, Španělska, Jižní Koreje, Švédska, Spojených států amerických a Finska. Za Českou republiku je členem sítě InterPIG Ústav zemědělské ekonomiky a informací. Zúčastnit semináře se mohou pouze členové sítě, nejde o veřejně přístupné akce.

V roce 2017 slaví mezinárodní expertní síť InterPIG 15. výročí fungování. Síť shromažďuje data o ekonomice a technologii chovu prasat z výběrových šetření realizovaných v každé členské zemi. Data jsou zpracována tak, aby výsledky byly mezinárodně porovnatelné. Výsledky tedy nevyjadřují ekonomiku typické farmy, jako je tomu v paralelně existující síti Agribenchmark Pig, ale průměrné farmy vypočítané z reprezentativního výběrového souboru farem. Na každoročním setkání členů sítě InterPIG jsou kromě aktuálních dat představeny aktuální trendy v chovu prasat včetně cenového vývoje, rentability, výhledů ekonomiky chovu a změn v agrárně politických opatřeních zaměřených na chov prasat v každé členské zemi expertní sítě.

Chov prasat ve Španělsku

Abych k příležitosti půlkulatého výročí fungování sítě InterPIG představil konkrétní výsledky, zvolil jsem velmi zajímavé setkání expertů, které se uskutečnilo v červnu 2016 ve Španělsku, přesněji řečeno v Katalánsku (Barcelona). První den semináře je vždy věnován prezentaci chovu prasat v hostitelské zemi. A protože je Španělsko největším chovatelem prasat v Evropě s 19% podílem stavů prasat v EU 28 (2015), bylo poznání strategie chovu prasat ve Španělsku skutečně velmi přínosné. Není-li uvedeno jinak, jsou prezentována data za rok 2015.

Na začátek pár čísel o rozměru španělského chovu prasat. Španělsko bylo z hlediska stavů prasat dlouho na druhém místě v EU 28 za Německem. Od roku 2013 stavy prasat ve Španělsku rostly, v roce 2015 dosáhly 28,367 mil. ks a Španělsko zaujalo první příčku v Evropě. Chov prasat se ve Španělsku podílel na produkci živočišné výroby z 36 % (v ČR 20 %), na celkové zemědělské produkci pak 13 % (v ČR 7 %). Počty poražených kusů se dynamicky zvýšily ze 41,418 mil. ks (2013) na 46,380 mil. ks (2015).

Proporcionálně k tomu vzrostl i objem produkce vepřového masa. Největší koncentrace chovů prasat ve Španělsku je v Katalánsku, kde působí sice jen 7,1 % počtu farem s chovem prasat ve Španělsku, zato produkují 43,1 % španělské produkce vepřového masa. Katalánsko je tedy typické vysoce intenzivními chovy prasat na velkých farmách. Naproti tomu v Galicii, ležící na severozápadě Španělska, působí 30 % všech farem s chovem prasat ve Španělsku, zato jejich produkce je pouze v řádu jednotek procent španělské výroby vepřového masa. Galicie je tedy charakteristická spíše malými nezávislými specializovanými chovy prasat.

Faremní systémy chovu prasat ve Španělsku

Rozdílné struktury farem odpovídají i odlišné faremní systémy chovu prasat, které lze rozdělit na intenzivní a extenzivní. Intenzivní chovy prasat jsou nejčastěji založeny na velkochovech plemen

Landrase, Pietrain a Large White. Typické jsou pro ně velké specializované a proexportně orientované farmy, které kladou důraz na maximální efektivnost chovu a investice do moderních technologií. V rámci intenzivního systému chovu prasat je 55 % produkce zajišťováno tzv. systémem integrované produkce (podrobněji je představen dále) a 18 % produkce tvoří zemědělská družstva. Zbývající část produkce tvoří nezávislí menší chovatelé. Zajímavé bylo srovnání specializace chovů s ČR.

Zatímco ve Španělsku je více než 90 % stavů prasat chováno ve specializovaných chovech, v ČR je ve specializovaných chovech pouze necelá polovina stavů prasat, zbytek je ve smíšených chovech s rostlinnou nebo jinou živočišnou výrobou. Česká republika se tak společně se Slovenskem, Polskem, Rumunskem, Slovinskem a Chorvatskem řadí mezi země s nejnižším zastoupením prasat ve specializovaných chovech (do 50 % stavů). Naopak přes 90 % prasat ve specializovaných chovech má Dánsko, Španělsko a Itálie, tedy země s tradičním a zároveň vysoce intenzivním a proexportně orientovaným odvětvím chovu prasat.

Opakem intenzivních chovů jsou chovy extenzivní s tradičním plemenem iberského prasete. Stavby iberského prasete tvoří relativně stabilní podíl k celkovým stavům prasat (8–9 %), v absolutní hodnotě stavby iberských prasat ve Španělsku vzrostly z 1 705 000 ks (2009) na 2 784 000 ks (2015). Chov iberského prasete je založen na agrolesnickém pastevním systému „dehesa“. Chovatelé kladou důraz na vysokou přidanou hodnotu v podobě tradičních salámů a šunek a spotřebitelé (včetně zahraničních) dokážou tuto národní specialitu náležitě ocenit.

Strategie chovatelů prasat ve Španělsku

Chov prasat ve Španělsku se v posledních několika letech nesl ve znamení koncentrace a intenzifikace výroby, což je patrné z klesajícího počtu farem a rostoucího objemu produkce. Zároveň došlo ke zvýšení koncentrace zpracovatelského průmyslu do několika velkých skupin, které pokrývají výkup, zpracování, odbyt a zajišťují pro chovatele dodávku selat, krmiv a léčiv. Španělští chovatelé prasat sledují různé strategie, které je možné rozčlenit do šesti typů:

- výklenkový trh (market niche),
- strategie individuálního růstu,
- strategie družstevní produkce (kooperace),
- strategie vertikální integrace,
- strategie organizace producentů,
- strategie integrované produkce.

Farmáři sledující **strategii výklenkového trhu** se specializují na rozličné unikátní produkty s vysokou přidanou hodnotou pro zákazníka. Příkladem jsou právě farmy s chovem iberského prasete, které maso také zpracovávají a vyrábějí speciality v podobě tradičních salámů (např. známý salám typu chorizo) a šunek.

Strategie individuálního růstu je typická pro malé nezávislé chovatele (podniky fyzických osob). Aby byli konkurenceschopnější, snaží se ve snaze diverzifikovat riziko a zvýšit svou vyjednávací sílu na trhu uzavírat strategická partnerství s jinými chovateli, dodavateli a odběrateli. Stále však hospodaří nezávisle – pod svým jménem a na vlastní odpovědnost. Nezávislí farmáři zajišťují zhruba 20 % španělské produkce vepřového masa. Individuální farmáři také zakládají **organizace producentů**, což jsou seskupení samostatných producentů do ziskově orientovaného sdružení za účelem dosažení lepší vyjednávací pozice na trhu a využití podpory z fondů EU.

Strategie družstevní produkce je rozšířená v ČR, ve Španělsku je takto vyráběno 17 % produkce vepřového masa. Chovatelé prasat fungují v podobě družstva, které je vlastněno členy z řad individuálních farmářů či zaměstnanců. Cíle družstevní kooperace jsou zejména tyto: optimalizace využívání zdrojů, sdílení strojů, zařízení a infrastruktury a zajištění lepší vyjednávací pozice na trhu. Družstva jsou integrovaná nejen horizontálně, ale i vertikálně. Příkladem vertikální integrace může být model, kdy farmáři založí zpracovatelské družstvo.

Ve Španělsku je družstevní systém chovu prasat vysoce koncentrovaný – sedm družstev produkuje více než 70 % družstevní produkce vepřového masa. Největším družstevním sdružením se zaměřením na zemědělství a potravinářství ve Španělsku je družstvo Coren s obratem 1 mld. EUR ročně, které je vlastněno 6 000 členy. Má mimo jiné vlastní technologické centrum výzkumu a vývoje, centrum veterinárních a diagnostických služeb, centrum pro export produkce, expediční centrum, vlastní obchodní síť Coren Grill a více než 3 000 zaměstnanců.

Strategie vertikální integrace je v mnohém podobná družstvům, není však založena na členské základně, nýbrž na vertikální integraci v podobě majetkového propojení dodavatelů a odběratelů. Cíli vertikální integrace jsou optimalizace využití zdrojů a zajištění lepší vyjednávací pozice na trhu. Příkladem společnosti s vertikálně integrovanými aktivitami ve Španělsku je holding Grup Alimentari Guissona. Má 4 500 zaměstnanců, roční obrat přibližně 1,5 mld. EUR. Zajišťuje výrobu krmiv, prvovýrobu, porážku, zpracování masa, výrobu masných výrobků a odbyt prostřednictvím vlastní sítě prodejen.

Strategie integrované produkce společně se strategií vertikální integrace produkuje 63 % vepřového masa ve Španělsku. Strategie integrované produkce je velmi moderním systémem chovu prasat. Fakticky jde o tzv. facility management, což je integrace činností v rámci organizace k zajištění a rozvoji sjednaných služeb, které podporují a zvyšují efektivitu vlastní základní činnosti. Základní činností je chov prasat, který zajišťuje farmář. Všechny podpůrné činnosti pro farmáře zajišťují integrátoři, což jsou společnosti zajišťující facility servis pro více samostatných chovatelů současně na základě smlouvy. Integrátor zajišťuje krmiva, veterinární péči, pracovníky, přepravní služby a klasický facility servis (úklid, účetnictví, evidence smluv, správa majetku, veškerou administrativu, správu vozového parku atd.).

Chovatel se soustředí jen na chov samotný, jeho efektivnost a technologii. Tím, že se chovatel i integrátor věnují činnostem, na něž jsou specializovaní, umožňuje mnohem vyšší efektivitu práce než v případě, že jsou všechny činnosti (základní i podpůrné) prováděny vlastními silami chovatele, jak je to běžné v ČR. Navíc integrátor poskytuje služby většímu počtu farem, takže je může vykonávat za relativně příznivé ceny.

Příkladem firmy využívající systém integrované produkce je společnost Pienso Costa, jež je součástí skupiny Grupo Costa, která se zabývá i jinými aktivitami (například vinařstvím nebo výrobou energie z obnovitelných zdrojů). Pienso Costa je v současné době druhým největším chovatelem prasnic ve Španělsku. V roce 2015 měla 82 000 prasnic na 500 farmách ve čtyřech lokalitách na severovýchodě Španělska. Od roku 2008 společnost zdvojnásobila kapacitu. Ročně společnost prodá 2 mil. ks prasat, 70–80 % prasat je prodáno největším jatčím na základě smluv založených na počtu vykrmených prasat za týden. Pienso Costa spolupracuje s poradenskou firmou SIP, která jí poskytuje poradenství a srovnání s jinými chovateli s cílem zefektivnit řízení nákladů.

Strategie zahraničního obchodu s vepřovým masem

Zajímavou informací ze semináře InterPIG je také struktura zahraničního obchodu Španělska, zejména vývozu vepřového masa. Španělsko je v chovu prasat proexportně orientovanou zemí s kladným saldem zahraničního obchodu. V roce 2015 vyvezlo 45 % jatečné produkce vepřového masa a dlouhodobě si udržuje soběstačnost nad 150 %. Hlavní vývozní destinací jatečné produkce vepřového masa je Francie s 20% podílem na vývozech. V posledních letech došlo k navýšení vývozu, zejména do třetích

zemí. Podíl Číny na vývozech jatečné produkce vepřového masa ze Španělska se zvýšil ze 7 % (2012) na 12 % (2015), podíl Japonska na vývozech vzrostl z 2 % (2012) na 5 % (2015). S agrárním zahraničním obchodem souvisí i obchodní strategie Španělska v oblasti vepřového masa. Strategie člení trh na tři segmenty – na španělský trh, trh EU a světový trh.

Producenti orientovaní na španělský trh cílí na zákazníky hlavně čerstvým masem a masnými výrobky s důrazem na regionální speciality s vysokou přidanou hodnotou. Významný podíl na lokálním španělském trhu mají právě individuální nezávislí chovatelé a organizace producentů s intenzivním a extenzivním chovem (výklenkový trh v podobě specialit z iberského prasete). Producenti vyvážející hlavně na trh EU jsou velcí chovatelé s intenzivní výrobou a velcí průmysloví zpracovatelé masa, často mající podobu integrované produkce či družstva. Na trhu EU uplatňují zejména čerstvé maso a masné výrobky. Jako největší příležitost vnímá španělské ministerstvo zemědělství trh ve třetích zemích, ato zejména ve východní Asii, kam velcí zpracovatelé masa vyvážejí zmrazené produkty s nízkou přidanou hodnotou.

Článek je jedním z výstupů interního výzkumného projektu ÚZEI 1294 MASO – *strategická analýza oboru zpracování masa a výroby masných výrobků v ČR* (2016).

doc. Ing. Jindřich Špička, Ph.D.

Ústav zemědělské ekonomiky a informací

Mezinárodní potravinářský veletrh SIAL letos opět v Paříži

Mezinárodní potravinářský veletrh SIAL (Salon International d'Alimentation) patří k největším výstavním akcím svého druhu na světě. Letošní se od 16. do 20. října tradičně konal na výstavišti Parc des Expositions, které je prakticky umístěno v blízkosti mezinárodního letiště Charlese de Gaullea.

Veletrh SIAL se v Paříži koná každé dva roky, pravidelně se střídá s potravinářským veletrhem ANUGA v Kolíně nad Rýnem v Německu. SIAL je reprezentativní přehlídkou světového potravinářství, pod stejnou značkou se koná nejen v Paříži, ale i v dalších 6 místech na světě: SIAL Canada v Montrealu a Torontu, SIAL China v Šanghaji, SIAL Middle East v Abú Dhabí, SIAL ASEAN v Manille a SIAL InterFOOD v Jakartě.

Záběr veletrhu je obrovský, jsou zde zastoupena prakticky všechna potravinářská odvětví, a to počínaje klasikou masných a mléčných výrobků přes ryby a dary moře, bioprodukty a racionální výživu, ovoce a zeleninu, hotová jídla i konzervované potraviny. Na veletrhu ve Francii nemůže chybět ani bohatá expozice vín a alkoholických i nealkoholických nápojů.

Pařížského veletrhu se každoročně účastní přes 7 000 vystavovatelů z více než 100 zemí světa, kteří zabírají výstavní plochu 215 000 m². O oblíbenosti tohoto veletrhu svědčí také počet návštěvníků, který se pohybuje kolem 155 000 z téměř 200 zemí. Veletrh má vyloženě obchodní charakter, návštěvníky jsou především obchodníci s potravinami, potravinářští odborníci, ale i žurnalisté. Koná se zde více než 200 odborných konferencí, seminářů, soutěží a diskuzí. Význam veletrhu potvrzují účast oficiálních ministerských delegací z Evropy i ze světa na zahájení (včetně účasti české delegace), a především osobní návštěvy francouzského premiéra Manuela Vallsa a prezidenta Françoise Hollanda v průběhu akce.

Česká republika je tradičním účastníkem. Ministerstvo zemědělství spolu se Státním zemědělským a intervenčním fondem organizují expozice českých výrobců, kteří jsou držiteli značky kvality **Klasa**. Některé české firmy však využívají možnosti vystavovat samostatně v komoditně zaměřených halách. Celkem se letos veletrhu SIAL zúčastnilo 34 českých výrobců a obchodníků, kteří svou prezentaci na této světové akci považují za prestižní a komerčně zajímavou. Účasti českých firem jistě napomáhá možnost získání finanční podpory pro vystavovatele, např. na úhradu výstavní plochy, registračního poplatku či části nákladů na leteckou dopravu.

Největší zastoupení měly české konzervářské firmy, které mají velmi dobré exportní možnosti. Kromě společnosti **Hamé**, největší

firmy v oboru, se prezentovaly také další, např. **PT Servis** konzervárna z Tábora, rodinná konzervárna **Via Delicia** ze Zábřehu na Moravě, **Čongrády** z Lubence nebo **Marmelády** Šafránka z Čerčan.

Nepřehlédnutelné byly firmy zabývající se produkcí racionální výživy, jako jsou **Emco**, **Bonavita** a **Ekofrukt**.

České mlékárenské firmy byly v Paříži rovněž aktivní. Je nutné zmínit akciové společnosti **Madeta** nebo Polabské mlékárny Poděbrady či firmu **Savencia Fromage & Dairy Czech Republic** (vyrábí např. Sedlčanský hermelín, Pribináčky, tavené sýry Apetito), která vystavovala ve stánku své francouzské mateřské firmy. Zajímavá byla rovněž expozice nejstarší italské mlékárenské firmy **Brazzale**, která měla ve stánku jako hlavní produkt sýr italského typu **Gran Moravia**, který vyrábí ve své dceřiné akciové společnosti **Brazzale Moravia** (dříve Orrero) v Litovli na Moravě.

Významná byla účast českých pivovarů. Tradiční českou komoditu reprezentovaly zejména Rodinný pivovar **Bernard** a pivovar **Konrad**, které na veletrhu hledaly další exportní možnosti především na západoevropských trzích. Nealkoholické nápoje zastupovala **Linea** Nivnice, jeden z našich nejvýznamnějších výrobců, který se mezinárodních potravinářských veletrhů účastní pravidelně.

Na letošním veletrhu SIAL se velkému zájmu těšila oblast inovace potravin v kategorii SIAL INNOVATION 2016. Přihlášeno bylo 353 výrobků, ze kterých bylo vybráno 10 finalistů, kteří mají potenciál uspět na asijském a čínském potravinářském trhu. Odborná porota hodnotila inovativnost, nápaditost řešení, přidanou hodnotu, atraktivitu, obalový materiál.

Pozitivním trendem posledních let je zvýšený zájem českých potravinářských firem o aktivní účast na těchto prestižních výstavních akcích. Je zde velká šance navázat nové obchodní vztahy, příležitost pro technology získat informace o moderních výrobcích a trendech jejich inovací. Účast špičkových firem z celého světa je obrovskou příležitostí pro naše výrobce i obchodníky posunout úroveň českého potravinářského průmyslu a zvýšit exportní potenciál.

-ps- ❀

Ve školním podniku zmodernizovali stáje

Školní zemědělský podnik Lány hospodaří ve Středočeském kraji na zhruba 2 800 hektarech zemědělské půdy. Zabývá se i rostlinnou a živočišnou výrobou, především však zajišťuje praktickou výukou studentů České zemědělské univerzity v Praze a na polích i ve stájích probíhají různé výzkumné projekty.

Školní podnik hospodaří ve dvanácti střediscích. Část polností leží v chráněné krajinné oblasti Křivoklátsko, kde je třeba dodržovat určitá opatření omezující zemědělskou činnost. Z celkové výměry zemědělské půdy asi 175 hektarů tvoří louky a pastviny.

Před Vánocemi do podniku zavítali na exkurzi pracovníci katedry rostlinné výroby České zemědělské univerzity v Praze. Nejprve se v Lánech seznámili s chovem antilopy losí a lamy guanako a následně si za odborného výkladu prohlédli zmodernizované kraviny v nedalekých Požárech.

V rostlinné výrobě se v podniku zaměřují na pěstování řepky, pšenice, sladovnického jarního ječmene a ozimého na krmení. Pro dobytek pěstují silážní kukuřici, vojtěšku a na loukách suší seno.

Krmné směsi pro dobytek připravují sami v moderním provozu v Novém Strašecí, kde se veškeré obilí a řepka po sklizni čistí a suší na posklizňové lince. Ve čtyřech nových silech zde mohou uskladnit 4 800 tun zrna. V zemědělském podniku zhruba polovinu sklizeného ozimého ječmene využívají pro krmení skotu.

Ve školním podniku se také věnují chovu lam

Farmy Ruda a Požáry v novém

V živočišné výrobě se ve školním podniku zaměřují na chov hovězího dobytka a produkci mléka. Farma Ruda u Nového Strašecí, kde odchovávají holštýnský skot, prošla rozsáhlou rekonstrukcí. Základní stádo holštýnek dosahuje asi 450 kusů. Průměrná dojivost za laktaci se pohybuje kolem devíti a půl tisíce litrů.

Starý kravín na farmě Ruda, který už nevyhovoval současným požadavkům na ustájení dojníc, zboursali a postavili nový. Práce na stavbě nového kravína započaly 1. května 2015 a rychle postupovaly. Slavnostní otevření proběhlo 30. listopadu 2015.

Moderní kravín je rozdělený do čtyř sekcí a dosahuje kapacity pěti set kusů dojníc. Mimo jiné je vybaven moderní rybinovou dojárnou Afimilk pro dvakrát dvanáct dojníc.

Starý kravín v Požárech prošel rozsáhlou rekonstrukcí

K nahánění krav slouží elektrický přihaněč. V sousedství kravína vznikla nová hala, ve které se nachází porodna s kapacitou čtyřiceti kusů.

Rozsáhlá rekonstrukce proběhla v roce 2014 na farmě Požáry, kde školní podnik chová největší skupinu krav jerseykého plemene v České republice. Základní stádo čítá zhruba osmdesát kusů. Dojivost překračuje šest tisíc litrů na kus a laktaci. Mléko jerseykého skotu má vysoký obsah tuku: více než pět a půl procenta.

Novotou zářící historický kravín s červenou střechou poskytuje kravám příjemné klima jak v zimě, tak v létě. Po rekonstrukci má stáj ventilaci. Nová rybinová dojírna Afimilk je určena pro dvakrát šest dojnic.

Nově byly vybudovány další provozy: vzdušný teletník pro 38 telat s individuálním boxovým ustájením a odchovna pro 150 jalovic. Rovněž byl postaven nový kravín pro 180 až 200 dojnic, kde v současnosti chovají asi 130 kusů krav jerseykého plemene. S dosažením plného stavu nového kravína se počítá v roce 2017.

Faremní chov antilop a lam

V Lánech chovají antilopu losí a lamu guanako. Faremní chov antilop je jediný v zemích Evropské unie. Antilopy byly do Lán přemístěny v roce 2006 a lamy v roce 2009. Oba chovy slouží především k pedagogickým a výzkumným účelům.

Dospělí samci antilopy losí mohou dosahovat kohoutkové výšky 180 cm a hmotnosti až 900 kg, samice 156 cm výšky a 400 kg. Cílem chovu je ověřit možnost využití antilopy losí jako alternativního druhu v našich podmínkách.

Antilopy losí nejsou vybíravé, spasou prakticky všechno. Spolehlivě likvidují i vytrvalé plevele, k nimž patří například kopřiva dvoudomá, šťovík tupolistý nebo pcháček oset. Pravidelným spásáním dochází k potlačování

V Lánech chovají antilopy losí, které v zimě umísťují do stáje

Nový kravín v Požárech pojme až dvě stovky dojnic jerseykého plemene

uvedených plevelů na pastvinách. Ve výběhu, kde byla dříve ovocná školka, už však lamy stačily kromě plevelů zlikvidovat téměř všechny stromy (s výjimkou několika posledních ořešáků).

Text a foto Ing. Hana Honsová, Ph.D.
ČZU v Praze

Úroda informací o prosperujících plodinách

Řepka olejka je po pšenici druhou nejrozšířenější plodinou na našich polích. V poslední sezoně pěstitelé v České republice sklídili tuto olejninu z plochy téměř 393 000 hektarů. Produkce řepky se v ČR se vyšplhala na skoro 1,37 milionu tun. V roce 2016 nastala pro naše pěstitele zajímavá situace: Z hlediska výše výnosů je překonali slovenští.

Množství informací nejen o řepce, ale také o máku, sóje, kukuřici, pšenici a dalších plodinách měli možnost načerpat účastníci konferencí nově nazvaných **Prosperující plodiny** (dříve **Prosperující olejniny**). Hlavním organizátorem byla katedra rostlinné výroby České zemědělské univerzity v Praze.

Akce, které se již tradičně těší mimořádně vysokému zájmu zemědělské veřejnosti, postupně proběhly na čtyřech místech – v aule České zemědělské univerzity v Praze (ČZU), ve Větrném Jeníkově na Jihlavsku, ve Skalce u Prostějova a v Jaslovských Bohunicích v okrese Trnava.

Účastníky konferencí vítal **Ing. David Bečka, Ph.D.**, z ČZU, který poté všechny čtyři akce moderoval. Hostem byl **Ing. Antonín Doleček**, generální ředitel společnosti Oseva UNI, a. s.

Podzimní hnojení

Prof. Ing. Jan Vašák, CSc., z ČZU uvedl množství zajímavých informací. Upozornil, že v poslední sezoně dosáhli pěstitelé řepky na Slovensku překvapivě vysokých výnosů, odhadem v průměru 3,47 t/ha. Česká republika s průměrným výnosem 3,46 t/ha

tak za Slovenskem nepatrně zaostala. V jiných letech muselo nejúspěšnějším německým pěstitelům řepky stačit 3,36 t/ha. Průměrný výnos řepky států EU-28 činil v roce 2016 podle odhadů 3,12 t/ha.

V pokusech s řepkou se ověřují nové pěstitelské technologie. Mimo jiné jde o porovnání vyšších a nižších výsevků nebo podzimní hnojení dusíkem. Zatímco v roce 2015 v poloprovozních pokusech podzimní dusíkaté hnojení spolu s vyšším výsevkem vesměs navyšovalo výnosy řepky, v roce 2016 tomu tak nebylo.

Prof. Ing. Jan Vašák, CSc., probral nejen problematiku pěstování řepky

Ing. Juraj Béreš z ČZU po tři roky porovnával v Červeném Újezdě (Praha-západ) odstupňované dávky dusíkatého hnojení (40, 80 a 120 kg N/ha) aplikované v pozdním podzimu. Velmi dobrých výsledků se dosahoval s nejnižší dávkou. V tříletém průměru se výnosy řepky zvýšily o jedenáct procent. Nejvyšší dávka 120 kg N/ha z hlediska zvýšení výnosů rovněž vycházela velmi dobře, vyšší cena hnojiva se však z ekonomického hlediska nemůže vyplatit.

Ing. Béreš přítomné seznámil také s pokusy **Ing. Simony Ličkové** z ČZU s ozimou pšenicí, při nichž rovněž ověřuje odstupňované dávky dusíkatého hnojení aplikované v pozdním podzimu. Na rozdíl od řepky pozdní hnojení dusíkem výnosy pšenice nezvyšovalo. Mělo však kladný vliv na růst a vývoj rostlin, a to především kořenů.

Ing. Juraj Béreš hovořil o podzimním hnojení řepky a pšenice

Jasně hovoří výsledky z praxe. V diskusi v Jaslovských Bohunicích **Ing. Vincent Lacko** z PD Šenkvice v okrese Pezinok uvedl, že se v roce 2016 v podniku po pozdním dusíkatém přihnojení podařilo zvýšit výnosy jak řepky, kde rovněž zvýšil výsevek, tak pšenice.

Pokusy s řepkou

S vybranými výsledky pokusů s řepkou přítomné seznámil **Ing. David Bečka, Ph.D.**, z ČZU. Vysvětlil, že se velmi těžko vybírá nejlepší odrůda. V maloparcelkových pokusech v Červeném Újezdě patřily k pěti nejvýnosnějším odrůdy Bonanza, DK Exception, ES Flamenco, Aтора a Trezzor.

V poloprovozních pokusech poskytly v České republice nejvyšší výnosy DK Exception, Aтора, Bonanza, Marathon a Horcal, na Slovensku Fencer, Cantate, ES Valegro, Hekip a Regis. V pokusech **Tematické řepky** v ČR patřily k nejvýnosnějším Sidney, ES Darko, DK Exstorm, Arabella a SY Cassidy, v SR DK Exstorm, Astronom, Shrek, Alvaro KWS a SY Harnas.

Ing. David Bečka, Ph.D., zúčastněné seznámil s výsledky pokusů s řepkou

Ing. Bečka vyzníval, že porostům řepky mimořádně pomáhá moření osiva látkami se stimulačním účinkem. V sezoně 2015/2016, kdy panovalo sucho, vedla stimulace osiva k podstatnému navýšení výnosů řepky. Osivo namořili přípravky Fertigrain Start a AG 070. Nejvíce výnos řepky zvyšovala kombinace obou přípravků, a to o patnáct procent.

Výnosy řepky navýšovalo hnojení před setím. Nejvíce, tj. o jedenáct procent, hnojivem Duoferil Top 38 NP v dávce 110 kg/ha. Při jarním hnojení byla v sezoně 2015/2016 nejúspěšnější kombinace čtyř postupných

dávek: 1. ledek amonný s dolomitem – LAD (40 kg/ha), 2. LAD (50 kg/ha), 3. LAD (60 kg/ha) a 4. ledek vápenatý (30 kg/ha).

V současné pěstitelské sezoně řepka na podzim za sucha špatně vzcházela a v porostech se vyskytovalo velké množství škůdců. Šlo o dřepčíky, květilku, pilatky, záředníčka a mšice. Díky suchu ale rostliny řepky vytvořily bohaté a hluboké kořeny. O základ budoucí dobré úrody je tedy postaráno.

Pokusy s mákem

Ing. Pavel Cihlár, Ph.D., z ČZU se s přítomnými podělil o své zkušenosti s pěstováním máku. V roce 2016 v pokusné stanici v Červeném Újezdě v odrůdovém pokusu porovnávali šest odrůd

– Major, Orfeus, Bergam, Opex, Aplaus a Onyx. Všechny poskytly vysoké výnosy kolem dvou tun na hektar, a to jen s malými, statisticky neprůkaznými rozdíly. Pokusy prokázaly, že mnohem větší význam než použitá odrůda má kvalitní osivo o vysoké vitalitě.

Červený Újezd leží ve srážkovém stínu a za vegetace na zdejších polích chybí vláha. Proto se výzkumní pracovníci snaží nalézt vhodné technologie pro suchá stanoviště. V posledních třech letech ověřovali použití látky poutající vodu: Hydrogel a mikrogranulované hnojivo Physiostart. Jako nejlepší se ukázala kombinace obou přípravků při aplikaci do setové rýhy při setí. V třiletém průměru se v maloparcelkových pokusech výnos máku zvýšil o patnáct procent.

Výborných výsledků se s Hydrogelem a Physiostartem podařilo dosáhnout i v poloprovozních pokusech uskutečněných v Červeném Újezdě a v Lešanech na Prostějovsku. K tomuto účelu se podařilo vyvinout k setímu stroji speciální aplikátory.

Možnosti kukuřice

Cesta využití intenzivní výroby kukuřičné siláže či využití přírodních způsobů nazval svoji přednášku **Ing. Jaroslav Tomášek, Ph.D.**, z ČZU. Přítomné seznámil s výsledky tříletých pokusů v Červeném Újezdě, při nichž mimo jiné porovnával hnojení pod patu a na široko. Pokusy se dvěma kukuřičnými hybridy s FAO 250 Ronaldinio a Celio byly vždy založeny po předplodině – ozimé pšenici.

Pokusy srovnávaly různé způsoby výživy a dávky hnojiv. Mezi dávkami dusíku 80, 120 a 160 kg N/ha nebyl z hlediska výnosů zjištěn rozdíl. V roce 2015 aplikace hnojiva pod patu vedla k nižšímu výnosu zelené hmoty než hnojení na široko. Zjistilo se, že více než na dávce hnojiva záleží na způsobu jeho aplikace.

Ing. Jaroslav Tomášek, Ph.D., popsal výsledky pokusů s kukuřicí

Tříleté pokusy ukázaly, že stabilizované hnojivo Ensin aplikované před setím plus Corn Starter pod patu podstatně zvyšovaly výnosy zelené hmoty v porovnání s kontrolou. Velmi dobrých výsledků bylo docíleno kombinací síranu amonného na široko s Lovostar-tem pod patu a DAM ve fázi čtyř pravých listů.

Ve druhé etapě pokusů byly ověřovány možnosti alternativní výživy. Při střední dávce dusíkatého hnojení přinesl dobré výsledky přípravek Polyversum, obsahující houbu *Pythium oligandrum*. Výnosy siláže významně navýšovalo také použití půdních bakterií v přípravcích FIX H+N, který je do kukuřice registrován, a Prometheus CZ.

Text a foto Ing. Hana Honsová, Ph.D.

ČZU v Praze

O konference byl velký zájem z řad zemědělské veřejnosti (pohled do auly ČZU)

Základy chovu lam

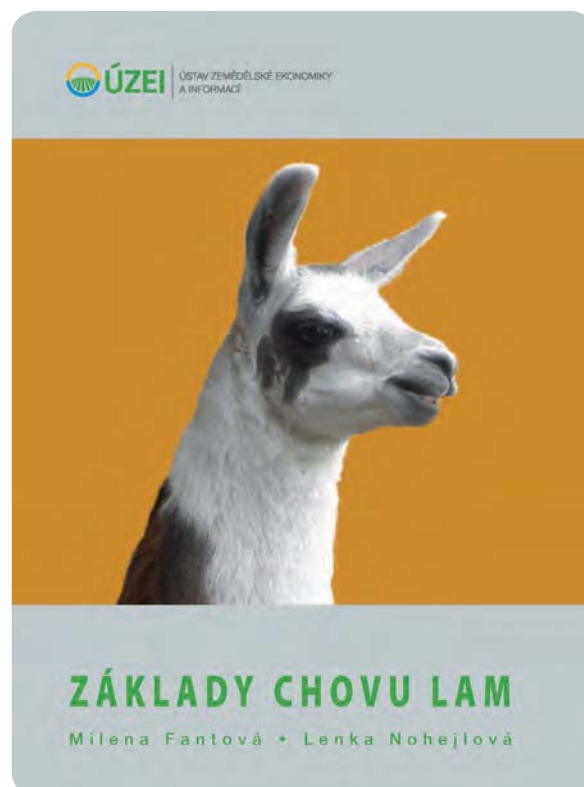
Příručka „Základy chovu lam“ je určena chovatelům zejména alpaka a lam krotkých. Všem chovatelům, kteří chovají nebo uvažují o založení chovu lam v rámci agroturistiky nebo chovají alpaky pro produkci velmi kvalitní vlny, kterou zpracovávají přímo na farmě na finální výrobky, nebo využívají lamy krotké pro společné vycházky v přírodě nebo pouze pro potěšení, jen jako domácího mazlíčka.

Rozšiřuje se zájem chovatelů, kteří zakládají buď hobby chovy, ekologické chovy, nebo chovy s vyšší koncentrací zvířat. Na trhu chyběla publikace, která by takovýmto zájemcům poskytla základní informace o chovu lam.

Příručka je určena široké chovatelské veřejnosti. Jejím účelem je seznámit chovatele se základy chovu a je na samotném chovateli, zda je schopen splnit požadavky, které jsou nezbytné pro zdárný chov lam, a vyhnout se úskalím, spojeným s vlastním chovem.

Autoři se zaměřili na stručnou charakteristiku jednotlivých druhů lam, ustájení, výživu, reprodukci, produkci vlny, zdravotní problematiku a důležité kontakty na chovatelská sdružení.

Povědomí o chovu lam dostalo i mezi české chovatele. Ti oceňují nejen jejich nenáročnost a všestranné využití, ale také impozantní vzhled a vlídnou povahu. Díky uvedeným vlastnostem došlo během několika posledních let k poměrně intenzivnímu rozvoji chovu těchto zvířat i u nás. Co se týká využití lam, jedná se hlavně o produkci srsti, lamaterapii a tzv. lamatrekking jako další zpestření pobytu v přírodě.

Publikaci lze objednat: e-mailem: odbyt@uzei.cz
případně telefonicky nebo písemně na adrese:
Ústav zemědělské ekonomiky a informací
Mánesova 75, 120 00 Praha
tel.: 222 000 338

Projekt CzechRural I. část

Vznik

Mladí doktorandi (absolventi vysoké školy připravující se na vědeckou kariéru) si v letech 2012–2013 položili otázku, jak sami sebe zapojit do velkého světa vědy a jak se stát jeho nedílnou součástí? Proto se rozhodli, že se přihlásí do grantové soutěže s tématem „Prostředí vědeckého výzkumu v oblasti rurální sociologie ČR a jeho rozvoj“. V rámci projektu si položili otázky: jak a s kým vlastně vědecká komunita spolupracuje, co vše představuje překážky anebo naopak impulsy pro vznik spolupráce, a co bývá častým cílem takové spolupráce.

Protože grantová agentura IGA PEF ČZU v Praze¹ shledala tyto otázky důležitými a odpovědi za potenciálně přínosné, obdržel tým doktorandů finanční prostředky na provedení výzkumu. Možná Vás napadne, proč výzkum v oblasti rurální sociologie (venkovské společnosti)? Protože výzkumná zaměření jednotlivých členů týmu jdou stejným směrem a také proto, že život a sociální realita venkovské společnosti v sobě ukrývá klíč k pochopení celkové situace na českém venkově.

Zaměření

Ještě, než se pustíme do povídání o projektu, zamysleme se nad úlohou venkova pro českou společnost. A vezměme to pěkně od podlahy, nebo ještě lépe, od základny. Dnes již dobře známý psycholog A. H. Maslow si položil otázku, co je pro každého z nás v životě důležité? Výsledkem jeho pátrání se stal návrh pyramidy potřeb – viz obrázek č. 1, z níž můžeme částečně také odvodit úlohu venkova.

Je zapotřebí si uvědomit, že uspokojení základních fyzických potřeb prostřednictvím dostatku potravin, vody nebo čistého vzduchu, není možné uskutečnit bez existence venkovské

Obr. č. 1

Zdroj: A. H. Maslow 2014

společnosti. A ta, aby tyto jistoty poskytovala, musí být složena z jedinců mající šanci na seberealizaci, úctu, uznání a na možnost stát se součástí komunitního života na venkově. Takže zjednodušeně můžeme říci, že výsledky výzkumu venkovské společnosti mohou vést ke zkvalitnění života na venkově, což pozitivně ovlivňuje i zbytek celé naší společnosti.

A nyní se už konečně vraťme k zaměření a cílům projektu. Doktorandi si v rámci výzkumu všimli, že bez kvalitních informací a intenzivní spolupráce mezi všemi aktéry venkovského rozvoje vč. vědecké komunity, nelze dosáhnout kýženého zlepšení kvality života na venkově. Projekt CzechRural není proto pouhým informačním portálem (www.czechrural.cz), ale také nástrojem k rozvoji spolupráce. A jak taková spolupráce vypadá v praxi? O tom si Vás dovolueme informovat zase příště, neboť ve vědě platí pravidlo „pospíchej pomalu, ale kvalitně“.

Ing. Jiří Sálus
PEF ČZU v Praze ✱

¹ Interní Grantová Agentura Provozně ekonomické fakulty České zemědělské univerzity v Praze – podporuje začínající vědecké pracovníky

Výstavy a veletrhy

únor 2017

MVP-DUO CACIB

Mezinárodní výstava psů

4.–5. 2. 2017

Výstaviště Brno

HAUS-GARTEN-FREIZEIT

Velký veletrh spotřebního zboží, gastronomie, zdraví, volný čas, zvířata, zahrada

11.–19. 2. 2017

Leipzig Exhibition Center, Lipsko, Německo

FIMA

Mezinárodní veletrh zemědělské techniky

14.–17. 2. 2017

Zaragoza, Španělsko

GRAIN EXPO

Mezinárodní obilnářská výstava

15.–17. 2. 2017

Kyjev, Ukrajina

GRAIN TECH EXPO

Specializovaná výstava inovativních technologií v obilnářství

15.–17. 2. 2017

Kyjev-Expo Plaza, Ukrajina

OVOCE ZELENINA LOGISTIKA

Specializovaná výstava pro pokrokové technologie v zahradnictví, vinařství a pěstování zeleniny

15.–17. 2. 2017

Kyjev-Expo Plaza, Ukrajina

EXPOVIN MOLDOVA

Výstava vinařství a lihovarnictví

15.–18. 2. 2017

Kišiněv, Moldavsko

DIDACTA – DIE BILDUNGSMESSE

Veletrh vzdělávání a škol

14.–18. 2. 2017

Kolín n. R., Německo

ŘEMESLA 2017

23. národní výstava tradičních řemesel, veletrh odborných škol a učilišť

16.–18. 2. 2017

Výstaviště Lysá nad Labem

26. MEZINÁRODNÍ PIVNÍ FESTIVAL

16.–18. 2. 2017

Výstaviště České Budějovice

TOP GASTRO & HOTEL

10. mezinárodní veletrh gastronomie a zařízení pro hotely a restaurace

16.–19. 2. 2017

Výstaviště Praha Holešovice

Ligna Bohemia 2017

13. mezinárodní kontraktační a prodejní výstava strojů, nástrojů, zařízení a materiálů pro dřevozpracující průmysl

18.–20. 2. 2017

Výstaviště Lysá nad Labem

FAUNA TRHY

Chovatelská a pěstitelská burza

19. 2. 2017

Výstaviště Černá louka, Ostrava

RegioAgrar Bayern

Regionální zemědělský veletrh

21.–23. 2. 2017

Augsburg, Německo

AGRA

Mezinárodní zemědělský veletrh

22.–26. 2. 2017

Plovdiv, Bulharsko

VINARIA

Mezinárodní veletrh vinařství

22.–26. 2. 2017

Plovdiv, Bulharsko

SIA-SALON INTERNATIONAL DE L'AGRICULTURE

54. ročník veletrhu zemědělství, chovatelství, živých zvířat a regionálních produktů

25. 2. – 5. 3. 2017

Výstaviště Porte de Versailles, Paříž, Francie

Zdroj:

<http://www.agrokomplex.sk>

<http://www.euroexpo.cz>

<http://www.novagricoltura.com>

<http://www.zetis.cz>

Před 80 lety vyšlo první číslo časopisu Zemědělská škola 4. díl - dokončení

Osmdesát let je i v životě časopisu významná doba. Přestože časopis Zemědělská škola nebyl nejstarším časopisem, který se zemědělským školstvím zabýval, je ale určitě časopisem nejdéle vycházejícím. S historií zemědělského pedagogického tisku jsme Vás stručně seznámili v loňském dubnovém čísle, v květnovém jsme Vám předložili článek z roku 1936, který se věnoval „jednotné správě zemědělského školství“, školní rok jsme uzavřeli neméně zajímavým příspěvkem z odborné terminologie rostlin a významné výročí v roce 2016 prozatím zakončujeme „aktualitami zemědělského školství“ z prosince 1936. První část tohoto článku vyšla v prosincovém čísle Zemědělské školy.

Aktuality našeho zemědělského školství.

Ing. Boh. Vlášil.

Péče o zemědělského učitele.

Zemědělský učitel – již na školách působící i kandidát učitelství – vyžaduje stále zvýšené pozornosti. Máme dnes zabezpečeno pro budoucí učitele dokonalé vzdělání teoretické, přiměřenou činnost praktickou a velmi potřebné vzdělání pedagogicko-didaktické. Zdůrazňuje se nyní *potřeba náležité přípravy praktické*. To předpokládá nejen důsledně dodržovatí předpisy příslušných vládních nařízení o minimální praxi pro připuštění ke zkouškám učitelské způsobilosti, nýbrž alespoň pro část kandidátů tuto praxi organizovat, t. j. umožnit ji vůbec a pečovat, aby byla prakse kvalitní, všestranná případně alespoň kratší dobu prakse speciální. V tom smyslu jest žádoucí spolupráce se Spolkem čl. zemědělských inženýrů. Pro takovou praxi přicházejí v úvahu nejen statky zemědělských škol, ale především vynikající soukromí zemědělská praktická, státní statky a veškeré objekty zemědělského výzkumnictví. Možnost získání speciální prakse drůbežnické, mlékařské a zahradnické pro kandidátky odborného učitelství na hospodyňských školách, třeba obnoviti a prohloubiti. Žádoucím jest uvažovati o možnostech organizace prakse vaření pro kandidátky učitelství vaření.

Organisace pedagogických seminářů – pro profesory i učitelky – stále není definitivní. Myslím si, že výsledky těchto seminářů jsou stále uspokojivější. Definitivní organizace seminářů pro profesory mimo jiné souvisí s řádným vybudováním cvičné školy hospodářské, definitivní organizace semináře pro učitelky hospodyňských škol souvisí s definitivní organizací vyšších hospodyňských škol.

Výběr kandidátů a kandidátek učitelství – při němž by bylo možno přihlížeti i k osobním vlastnostem budoucích učitelů – by

nejlépe zabezpečil úspěch všech nynějších opatření pro získání v celku dokonalých zemědělských učitelů. Zatím jest v tomto směru pouze organizovaná péče pro profesory škol zahradnických a ovocnicko-vinařských, která jistě bude velmi prospěšná tomuto školství; rovněž jsme přikročili k organizovanému výběru budoucích profesorů hosp. škol na Slovensku i Podk. Rusi, kde musíme současně sledovati potřebu, aby na těchto školách v budoucnu působili převážně profesoři domácího původu.

Otevřenou zůstává otázka *započítání doby strávené v pedagogickém semináři* do požadované tříleté činnosti praktické nebo vyučovatelské pro jmenování profesorem na systemisované místo. Poněvadž sotva se nyní podaří uspokojivé vyřešení této otázky, bylo by aspoň dobu praktického výcviku učitelského, který jest dosud součástí semináře tak organizovati, aby bylo patrné, že jde o činnosti praktickou resp. vyučovatelskou ve smyslu platového zákona. Zároveň jest velmi žádoucím docíliti, aby kandidáti po zkouškách učitelské způsobilosti až do přidělení k službě učitelské, zůstali ve vhodné praktické nebo výzkumné činnosti. Je to nejen v sociálním zájmu těchto budoucích učitelů, ale v četných případech by bylo možno této doby využití v zájmu částečné specialisace těchto kandidátů a k prohloubení jejich znalostí i zkušeností.

Záležitost zásad pro *jmenování profesorů vyšších hospodářských škol* z řad profesorů nižších hospodářských škol ve smyslu vládn. nař. č. 168/34 Sb. z. a n., bude již vbrzku uspokojivě vyřešena.

Velký důraz třeba klásti na soustavné *prohlubování teoretických vědomostí i praktických zkušeností* již na školách působících profesorů a učitelů. Rychlý rozvoj zemědělské vědy i techniky, a snahy o plánovité uspořádání naší zemědělské výroby nezbytně vyžadují, aby zemědělský učitel byl vždy na výši doby. Pro sledovanou částečnou specialisaci některých hospodářských škol jest

taková péče hlavním předpokladem. Úspěšný počátek jsme učinili u státních profesorů a učitelů hlavně na Slovensku a letošního roku i u profesorů v zemi Moravskoslezské. Tyto snahy vyžadují usoustavnění, rozšíření na všechny mladší profesory a učitelky, plného pochopení i podpory příslušných zemských úřadů. I při dnešních omezených finančních prostředcích lze mnoho vykonati. Vedle této péče povahy individuální jest nezbytným obnoviti osvědčené *krátkodobé kursy* ze speciálních oborů pro profesory a učitelky. V poslední době byly uspořádány takové kurzy na Slovensku (z drůbežnictví a z družstevnictví) a povolena účast profesorů na kurzech pícninářských.

Již v roce 1937 by bylo uspořádati alespoň 2 speciální kursy pro naše učitele a učitelky z oborů, kde se toho jeví nejvíce zapotřebí. I při dnešních úsporných opatřeních lze takové kursy konati a umožniti účast snaživým jedincům, kterých jistě mezi učitelstvem jest dostatek. Rovněž dobře připravené společné *studijní zájezdy* do ciziny, ovšem při omezeném počtu účastníků, jsou úspěšným prostředkem k docílení sledovaného cíle. Zvláště upozorňuji na potřebu, aby naši učitelé poznali poměry zemědělské výroby a zemědělské osvěty v zemích malé dohody a navázali nezbytnou spolupráci při řešení četných problémů kulturních i hospodářských.

Činnost zemědělského učitele jest velmi rozsáhlá, mnohostranná, odpovědná a vyčerpávající. Primerní musí býti práce ve třídě, vyučovatelská a vychovatelská. Aby zemědělská škola mohla všechnu tuto i poradní práci se zdarem zvládnouti, jest nezbytným přidělití jí potřebný počet učitelů, četným školám i personál pomocný. Pokud se nepodaří uspokojivější systemisace pro zemědělské školství jak státní, tak i zemské, jest alespoň žádoucím docílit, aby všechna systemizovaná místa na zemědělských školách byla vždy s největším urychlením obsazována a školám v rámci úvěrů centrálních i jednotlivých škol přidělovány též síly smluvní a výpomocné. *Agenda administrativní účetní a pokladní*, zvláště pokud je anebo dokonce musí býti prováděna učitelskými silami musí býti bezpodmínečně dále zjednodušena, aby při docílení hlavního jejího cíle zaujala co nejméně času řediteli a učiteli. Mnohé jsme již též v tomto směru vykonali a získali i četné zkušenosti, které nám však právě poskytují možnosti, dalšího zjednodušení veškeré této pomocné agendy.

Učebnice a učební pomůcky.

Z vyučovacích prostředků nejvyšší význam mají *učebnice*. U nich vyžaduje některých úvah otázka postupného vydávání učebnic pro další předměty, postupné přepracování nynějších učebnic a problém jejich většího používání žáky.

Některé předměty vyšších hospodářských, nižších hospodářských a zvláště škol hospodyňských, nemají dosud učebnic. Doporučuji, aby pro doplňování těchto učebnic byl vnesen program, který by určil nejnaléhavější a hledal vhodné autory. Samozřejmě může se jednati o učebnice co nejstručnější a sepsané na základě vydaných učebních osnov. Takový program by měla vypracovati komise Pedagogické společnosti zemědělské. Tato komise by rovněž měla projednávat směrnice pro přepracování některých nynějších učebnic, aby včas byly připraveny rukopisy pro nová vydání. Zvláště upozorňuji na potřebu učebnice chovu hospod. zvířat pro nižší hospodářské školy. Taková programovost je také zvláště nutná pro vydávání učebnic pro německé hospodářské a hospodyňské školy. Při revisi obsahu učebnic třeba zvýšenou měrou přihlížeti k náležitému poučení o poměrech v ostatních státech Malé dohody.

Pro lidové školy hospodářské třeba co nejdříve zásadně rozhodnouti základní povahu učebnic, zda totiž se zůstane při dosavadním systému, t. j. budou-li se vydávati samostatné učebnice pro jednotlivé disciplíny, které ev. ani netvoří na těchto školách samostatné předměty, anebo zda se zpracuje pro některé předměty společná příručka.

Používání učebnic žáky stále plně neuspokojuje, třebaže v posledních dvou letech nastalo zlepšení. Příčin jest několik, některé také spočívají v učebnicích samých, pokud jsou příliš rozsáhlé a tím také relativně dražší. Hlavní příčinou vedle majetkových poměrů žáků – jest malé pochopení mnohých profesorů a učitelů pro význam učebnice a jejich málo účinná snaha odstraniti anebo zmírniti některé obtíže pro hojnější používání učebnic žáky. Jen tím lze si vysvětliti velké rozdíly v množství používaných učebnic na různých školách, třeba v podobných hospodářských prostředích a časté používání velmi zastaralých příruček. Pro hospodářsky slabé žáky jsou zde učebnice darované ČAZ, možnost opatřiti učebnice z žákovských podpůrných fondů a z darů různých místních činitelů.

Není také bezpečně známo, zda zásoby učebnic, neprávem utvořené z učebnic darovaných min. zemědělství a ČAZ, byly skutečně likvidovány, kterážto likvidace jest nezbytná. S potěšením možno konstatovati správné pochopení poslání učebnic na vyšších školách hospodářských (zde jistě jsou vhodnější podmínky a mimo jiné se na žáky působí i podepsáním reversu), a stále lepší se poměry na slovenských školách, částečně i na školách hospodyňských. Na nižších školách hospodářských v Čechách a na Moravě dostal se v minulém školním roce mírný vzestup objednávek odborných učebnic (především v důsledku většího počtu žáků), avšak letos bude asi opět pokles. Stále jest až překvapující malý počet objednávek učebnic z předmětů přípravných,

všeobecně vzdělávacích a doplňujících odb. vzdělání. Používání učebnic na německých školách nelze rovněž uznati za uspokojivé.

Získané zkušenosti vyžadují diskusi o tom, zda jest účelnější, aby i nadále zůstala v platnosti dosavadní praxe ČAZ, která na tři placené výtisky dává zdarma jeden výtisk učebnice pro chudé žáky, nebo zda by nebylo účelnější a jednodušší přiměřeně snížit cenu všech učebnic, při čemž školy by pečovaly, aby se nemajetným žákům dostalo podpor k nákupu učebnic z žákovských podpůrných fondů a z různých darů. Možná je též kombinace obou způsobů podle přání škol.

ČAZ soustředila vydání všech aprobovaných učebnic i aprobovaných rozmnožovaných přednášek. Jest však třeba usměrniti a vyřešiti **vydávání přednášek pro jednotlivé speciální školy**. Dosud si je školy vydávaly samy ze svých prostředků, při čemž v některých případech technické rozmnožení na účet škol provedla Admin. publ. min. zem. Záležitost jednotné úpravy se stává aktuální návrhem, aby též profesori zahradnických, ovocnicko-vinařských škol rozmnožili přechodně stručné své výklady, z nichž by se během času zpracovaly a vydaly jednotné aprobované učebnice. Mimo jiné se uvažuje o tom, aby rozmnožování a příslušnou manipulaci převzal ústav učebních pomůcek.

Po uvážení všech okolností (technických i finančních) a se zřetelem na četné zkušenosti vyhovovala by asi tato organizace: Příslušný inspektor rozhodne, které výklady lze pro žáky rozmnožiti. Napsání a rozmnožení v jednotné úpravě provede min. zemědělství, případně i ČAZ. Příslušné výdaje prvých přednášek na každé škole se uhradí u státních škol z prostředků ministerstva zemědělství. Rozmnožené výtisky se všechny hned dodají příslušným školám, které je povedou v zásobníku. Žákům budou prodávány za ceny, jež schválí ministerstvo zemědělství a tyto příjmy se sčítají v žákovském podpůrném fondu, na samostatném účtě, nebo v samostatném depositním deníku; částek těchto se použije k úhradě výdajů spojených s rozmnožováním dalších výkladů. Min. zemědělství by pak uhradilo pouze případný schodek. Analogické řešení by se pak mělo zavést i na školách zemských a zemí podrobovaných.

Pro umožnění názorného vyučování jest žádoucí, aby Ústav učebních pomůcek pro zemědělské školy nejen zprostředkovával nákupy vhodných učebních pomůcek, což jistě činí s úspěchem, ale také ve větším rozsahu sám vydával aprobované pomůcky, didaktické kresby, diagramy a pod. Inspektori zemědělských škol mohou zajisté vedle vlastních podnětů upozorniti na četné pomůcky, jež si pořídili mnozí učitelé, které by pak ústav po ev. věcném i didaktickém zdokonalení nechal zhotoviti v potřebném

počtu exemplářů i pro jiné školy. Jen tak se bude podněcovati schopnost a iniciativa našich profesorů, zvláště bude-li možno takové práce mírně odměňovati. Intensivnější činnost ústavu toho druhu jest žádoucí i se zřetelem na potřebu spolupráce států Malé dohody při opatřování učebních pomůcek pro zemědělské školy.

Knihovny zemědělských škol vyžadují zpravidla doplnění časovou odbornou literaturou. Poněvadž nelze všechnu takovou literaturu školám darovati, měly by míti každý rok přiměřenou částku na doplnění knihoven a tuto skutečně k tomu účelu použiti. Speciální a nákladná díla mohou školy ve větším rozsahu si vypůjčovati od Ústřední zemědělské knihovny a čítárny ČAZ. V žákovských knihovnách českých škol mělo by býti více svazků slovenské literatury a žáci vedeni k jich četbě, neboť zdánlivě počáteční obtíže se snadno překonají.

Závěr.

Předkládám k úvaze několik nejčasovějších potřeb v oboru správy, a činnosti zemědělského školství. O mnohých těchto podnětech možno rozhodnouti co nejdříve. Jiné vyžadují však dalšího projednávání interesovaných činitelů. Všemi jest však třeba se vážně zabývati a ve spolupráci se zemědělskými učiteli, inspektory zemědělského vyučování, kompetentními úřady a interesovanými institucemi nalézti řešení, jež bude nejdokonaleji vyhovovati našemu zemědělskému školství a jeho činnosti.

akr ✨

Antonín Švehla III. část

– Myšlenkový svět Antonína Švehly

Nyní bych se chtěl soustředit především na Švehlovy životní názory, postoje a moudra. Antonín Švehla byl člověkem, který po celý svůj život zůstal věrný svým ideálům a zároveň neodmítal přijímat nové impulsy a myšlenky od svého okolí. Vždy stál za svými názory, snažil se jimi přesvědčit své kolegy i oponenty, nikdy však situace nehrotil. Dá se říci, že měl vrozený cit pro jednání s lidmi různých profesí či prostředí. Vycházel z toho, co pokládal za pozitivní v českém národě.

Ovlivněn Palackým a národním obrozením chápal, že selskému stavu zůstala z celé české společnosti národní autenticita na rozdíl od šlechty, která po osudné bitvě na Bílé hoře prošla značným vývojem (germanizace, zahraniční rody, exil staré šlechty). Dá se téměř s jistotou říci, že toto měl společné jako i jiné oblasti své životní filozofie s prezidentem Tomášem G. Masarykem. Oba muži se pokládali za přátele a spojence. Po jistý čas se také uvažovalo o Švehlovu nástupnictví po Masarykovi, ale jeho zdraví a poté předčasný skon v Adventu 12.12. 1933 tyto plány změnil. Historie nezná slovo „kdyby“, ale čtenář může být v tuto chvíli přirozeně sveden na myšlenku „co kdyby místo Beneše nastoupil po Masarykovi Švehla“. Vnucuje se zde otázka: „Ustoupil by Švehla Mnichovu či nikoliv?“, „Co by dělal po druhé světové válce?“, „Dopustil by vítězství komunistů v roce 1948“ etc. K tomuto však nemohu z důvodu výše uvedených přistoupit, ale jistě se dá usoudit i podle Švehlovy myšlenky, která je vytesána na Švehlově pomníku - bustě v jeho rodišti Praze 15 - Hostivaři: „Demokracie není jen právo, ale také povinnost. Pečlivě volte své vůdce, kterým svěřujete své osudy.“ Nesmrtelná slova!

Švehla byl také velmi inteligentní a pohotový řečník a debatér. Ale zároveň ctil soukromí a byl typem kabinetního politika, ale tím nechci jakkoliv snižovat jeho význam a roli, kterou sehrál pro československý stát a národ. Byl nerad, když o něm mluvili nebo psali jiní. Nevyhledával oficiality. Řečeno slovy Ferdinanda Peroutky byl mlčenlivý politik a bohužel po něm zůstalo málo písemných materiálů a svědectví. Do dnešní doby se dochovalo minimum fotografií a filmových záběrů, jeho hlas nezůstal zachován vůbec. Tyto všechny okolnosti ulehčily za minulého totalitního režimu snahu umlčet objektivní historickou pravdu a téměř se na Švehlu pozapomnělo. Po roce 1989 se poměry začaly měnit a v dnešní době se Švehla dostává pomalu ale přece i díky spontánnímu zájmu o minulost éry Masarykovy tzv. První republiky a pracím novodobých historiků, publicistů a veřejně činných občanů a politiků na místo oprávněného zájmu. Jeho myšlenky jsou skutečnou studnicí „živé vody“ i pro dnešek. Měly by být i inspirací mravní a morální pro současné demokratické politiky. A nejen je.

Pro hlubší pochopení osobnosti A. Švehly nám může sloužit deník Švehlova osobního lékaře Josefa Charvátka, ve kterém vzpomíná se svého prominentního pacienta. Za druhé světové války byla tato kniha vzpomínek ztracena a dá se tedy čerpat jen ze střípků, které autor po pětatřiceti letech znovu zaznamenal.

Zajímavá je stať, ve které profesor Charvát připomíná Antonína Švehlu v lidském rozměru. Cituji: „*Měl jsem Švehlu rád. Nejlépe bych ho vystihl, že to byl muž se „zdravým selským rozumem“. Měl neobyčejně praktický smysl pro zacházení s lidmi. Nezajímal se o peníze: když pro nemoc odstoupil z funkce ministerského předsedy, našli při vyklízení jeho psacího stolu gáži za všechna léta v jednom šupletí. Jak ji na prvního donesli, strčil ji do stolu a hned na ni zapomněl. Žil z výnosu svého statku v Hostivaři – ale o to se nestaral on, nýbrž jeho žena a pak dcera Helena.*“

V další části se vzpomíná na Švehlu jako státníka. Švehla byl opravdový vlastenec. Převzetí moci po staré monarchii proběhlo spořádaně a poklidně (v této souvislosti je třeba zmínit i Obilní ústav). Ze slavných Mužů 28.Října byl Švehla největším organizátorem a důkazem toho je to, že se dokonale postaral, aby vše od počátku fungovalo, aby byla administrativa, zásobování atd.

Profesor Charvát dále píše: „*Jako příklad uvedu, jak se po 28. 10. 1918 dělala ministerstva. Zatímco jiní členové „pětky“ žvalili na manifestacích, on se staral, kdo povede ten a onen úřad. Když přišlo na řadu ministerstvo pošt, vzpomněl si, že dva z našich úředníků kdysi sloužili na ministerstvu ve Vídni a vědí, jak takové ministerstvo funguje. Jeden se jmenoval snad Fanta, na druhé jméno si nevzpomínám, ale taky jsem je znal. Poslal na policii zjistit jejich adresy. Jeden bydlel na Letné, na náměstí, druhý už nevím kde. Poslal tedy, aby je přivedli. Jeden nebyl doma, druhého však zastihli a přivedli ke Švehlovi na Hrad. Ten se na něj podíval, promluvil s ním pár slov a řekl: „Jmenuji Vás ministrem pošt a ihned se ujměte práce.“ Hotovo! Ten druhý si nemohl odpustit, že tenkrát nebyl doma...*“

Švehlova politika je sám velmi zajímavý fenomén. Americký historik Daniel E. Miller jej nazval „mistrem politických kompromisů“.

Myslím, že toto přirovnání byla naprosto upřímné. Švehla byl otevřen názorům svého okolí. Pokud je uznal za přínosné, dokázal se za jejich splnění i tvrdě bít. Nikdy se nesnížil k intrikám. Byl realista, proto si dostatečně uvědomoval, že pro zachování demokracie a stability nového státu bylo třeba uzavírat kompromisy. Nikdy ne však za jakoukoliv cenu.

„Sněmovna byla tehdy v Rudolfinu. Švehlovo auto parkovalo u postranního vchodu. Zadní skla byla mléčná, aby nebylo vidět, kdo je uvnitř. Když byly ve vládnoucí pětce nesnáze (a to byly co chvíli), Švehla to raději vyřizoval mezi čtyřma očima nějakým tím kompromisem. Aby opozice nevyčítala oč jde, sešel se svým partnerem zadním vchodem do auta a jeli na Dobříš k Heinzovi, kde měl v 1. patře trvale najatý pokoj. Tam v klidu a nerušen obvyklejše věc dokončil. Druhého prostě nepustil domů, až ho uhovořil.

Někdy užil zbraně ještě drastičtější. Potíže např. bývaly s Mon-signorem Šrámkem, předsedou lidové strany. Šrámek nesnášel kouř. Švehla si ho tedy pozval do malé světničky, posadil ho k malému stolečku proti sobě a kouřil jeden doutník za druhým, až napůl udušený Šrámek svolil, jen aby mohl už ven na čerstvý vzduch.“

Švehlův politický talent přirozeně přerostl ve skutečné umění. To se projevovalo i v rámci jeho vedení agrární strany. Tu ovládal pevnou rukou, ale jeho autorita byla přirozená. Dá se říci, že jeho způsob vedení strany neměl na tehdejší politické scéně obdoby.

„Bylo jakési nesnadné jednání na ústředním výboru agrární strany. Šlo o velký spor mezi Staňkem, Udržalem a já nevím kým. Švehla předsedal a postupně dával jednotlivým řečníkům slovo. Přitom

Antonín Švehla a prezident T. G. Masaryk

pilně psal, všichni se domnívali, že si poznamenává, co se v debatě řeklo, ale on je vůbec neposlouchal a psal si přednášku na příští den do sněmovny. Asi za dvě hodiny s tím byl hotov, dal slovo poslednímu řečníkovi, pak praštil do stolu a řekl: „To jsem zvědav, jak dlouho se s tím hovnem budeme mazat!“ A bylo po debatě, šlo se k dalšímu pořádku, nikdo se neodvážil ani pípnout.“

Výjimečný byl také vztah Švehly a prezidenta Masaryka, jak jsem již na začátku nastínil.

„Když se roku 1922 stal Švehla ministerským předsedou, jel za prezidentem Masarykem do Topolčanek, aby se představil. Po formálním uvítání a ceremoniálu pozval Masaryk Švehlu, aby tam zůstal přes noc a povečeřel. „Co si, pane ministerský předsedo, budete přát k večeři?“ „Pane prezidente, mohu si vybrat?“ „Samozřejmě.“ „Tak já bych nejraději bílé kafe a do toho nalámaný makový rohlík. Nato Masaryk: „já taky.“ A tak prezident a premiér večeřeli kafe s nalámaným rohlíkem a jedli to lžící...“

Prezident Masaryk se stal také častým a vítaným hostem na Švehlově rodinném statku.

„V Hostivaři nebydlel ve statku, ale v „domečku“, přízemním domku v zahradě, lépe řečeno ve velkém sadu. Jeho oblíbeným jídlem byl zeleninový pudíng, posypaný parmezánem. Paní Švehlová jej moc dobře uměla upéci ve formě na bábovku. Jezdával tam na něj v neděli taky prezident Masaryk, ti dva si dobře rozuměli, lépe řečeno vzájemně se respektovali, i když každý byl politicky na jiné straně. Masaryka zajímal Švehlův úsudek. Obvyklejše pak za pěkného počasí chodili po obědě v zahradě a debatovali o všem možném. Jednou to už byla třetí neděle za sebou, kdy byli na programu Masarykových hovorů Čeští bratři a jejich význam v našich dějinách. Švehla byl moc unaven, chvíli poslouchal, a pak najednou povídal: „Já se Vám na ty České bratry vykašlu. Když bylo národu nejhůř, utekli do Němec a poněmčili se. Víte co, pojďme si lehnout do trávy a koukat se do nebe...“ – což se taky stalo.“

Švehlova horečná aktivita a až oddanost myšlence československému státu, národu a demokracii, která se projevovala obrovskou dávkou pracovitosti a až obětováním, se promítla bohužel i v jeho zdravotním stavu. Je prokazatelným faktem, že se Švehla neuměl šetřit.

Profesor Charvát dále popisuje: *„Švehlův pracovní styl byl nelidský. Úřadoval od rána do noci. Měl svého famulusa pana Šmída, což byl bývalý holič. Ten ho denně ráno oholil, a pak se o něj celý den staral, přinesl mu odněkud jídlo, jemuž však Švehla nikdy nevěnoval pozornost. Na psací stůl mu umístil po každé straně jedno žehlicí prkno, na jednom byly lulky, na druhém šálky s černou*

kávou. Famulus dbal, aby fajfky byly stále nacpané. Když jednu Švehla vykouřil, odnesl ji, vyčistil, nacpal a dal na horní pořadí. Švehla bral jednu lulku za druhou. A pil šálek kávy za šálkem..."

V průběhu dvacátých let se u něho stále častěji projevovaly příznaky fyzického vyčerpání a taky srdeční choroby. Poslední roky života doslova zápasil se smrtí. Boj to však byl marný.

„Zemřel 12. prosince selháním levé komory při onemocnění koronárek, a edémem plicním. Dekompenzoval se k večeru, přijeli pro mne, strávil jsem tam celou noc, ráno zemřel. Ještě v noci jsem přivolal Pelnáře na konsilium..."

Pohřeb Antonína Švehly jakoby symbolizoval celou jeho životní filozofii. Chtěl a byl pochován jako prostý sedlák v rodné vsi Hostivaři.

Byl jsem při smutečním obřadu v Hostivaři, pohřbívali ho ze statku. Stál jsem na dvoře, byla zima a vítr, lesní rohy hrály „Už mně koně vyvádějí“ a opravdu při tom vyváděli koně ze stáje a zapřahali do vozu s rakví, který pak jel na hřbitov. Byl jsem hluboce pohnut. Nepamatuji se, kdo řečnil. Vím jen, že jsem byl blízko prezidenta Masaryka, který v tom nečase stál s odkrytou hlavou. Tiše jsem mu řekl: „Pane prezidente, dejte na hlavu, nachladíte se.“ Podíval se na mne, zavrtěl záporně hlavou a zůstal s hlavou nepokrytou do konce."

Pokusme se nyní zhodnotit osobnost Antonína Švehly. Švehla byl především mužem činu, nebyl prostým teoretikem. Jeho znalosti vycházely z osobních zkušeností, nikoliv absolvováním vyšších škol. Život se mu stal tím nejlepším „vzděláním“. Znal cenu lidské práce, problémy běžných lidí na venkově. Vycházel z těch nejlepších tradic národa, tradic českého selství. Jeho vztah k půdě, rodné hroudě byl vskutku upřímný. Jeho heslem bylo: „Půda, chléb a mír“. Agrární stranu přeměnil v nositelku hrdých hodnot československého národa, tu nejlepší reprezentantku demokratických idejí, dnešními slovy by se dala označit za liberálně konzervativní. Hodnoty jako rodina, půda, svoboda byly pro něj vším, základem zdravě fungujícího státního organismu. Agrární strana byla skutečně páteří První republiky. Jak příznačný je tehdejší příměr ruralismu, agrárního hnutí: „Venkov je jedna rodina“. Je základem opravdového češství a mravní neporušenosti.

Další nesporně důležitou oblastí je, jak Švehla dokázal chápat vztah mezi českými dějinami a demokracií. Ještě před vznikem ČSR mluvil o republice a demokracii jako jediné vhodné formě vlády pro národ: „O monarchii není u nás ani řeči. My důvěřujeme republice, v republice spatřujeme zajištění demokracie a můžeme žít jediné v demokracii. My chceme být účastni jako členové rodiny

demokratického světa, který zajišťuje mír. Národové se dohodnou, vládcové by válčili."

Švehla byl příznivcem politiky stranické. Na obranu těchto principů reagoval na námitku Karla Čapka jednoznačně: „Vy jste taky jeden z těch intelektuálů, kteří kážou o svobodě a demokracii a při tom by chtěli vyhodit strany! Jak si pak představujete tu demokracii! Odstranit strany, to je právě zásada diktatury; ale demokracie znamená strany, že lidi mají právo na různé názory a ideály a že se musejí dohodnout. Strany znamenají kontrolu; každá se dívá té druhé pod pokličku, co vaří ve svém hrnci. Říkáte, že nejste proti stranám, ale že byste chtěl, aby byly lepší. Pořád vykládáte, jak by věci měly být, já беру věci, jak jsou, беру i strany, jak jsou. Já mám všechny strany rád, ať jsou v koalici nebo v opozici. Opozice je kontrola, to je soutěž, bez boje není život."

Důležitá je také role Švehly ve dvacátých letech, kdy liberální hospodářskou a sociální politikou postavil hráz levicovým stranám a zamezil nebezpečí vlivu komunistů. I z tohoto důvodu Švehla podporoval vznik profesních sdružení, hájil zájmy řepářů proti cukrovarům a dalších prvovýrobců proti zpracovatelskému průmyslu. Těsně po válce za potravinové krize se Švehla spolu s dalšími zasloužil o dodávky do měst. Zasloužil se také o vydání a schválení zákonů o sociálním pojištění a podpoře podnikání na venkově.

Politika byla pro Švehlu vším. Na konci života poznamenal: „Politika, to je pro mne jako veliké, úžasné drama. V dramatu musíme mít konflikt, musíte mít síly a osoby, které se střetají, musíte mít hrdiny i podlice; ale při tom tu musí být jedna vůdčí idea, která se rodí z tohoto utkání. Básníkem dramatu není žádný lidský mozek, ale politik, pravý politik v něm není jenom hercem, je režisérem, pro kterého i konflikt je souhra a který při všem a pořád má mít na mysli tu vůdčí ideu, aby všichni chápali souvislost a prožili to silně a krásně, co v tom dramatu je. Politika je umění, nejkrásnější ze všech umění, protože jeho materiálem je sám život. Neznám nic krásnějšího než je politika.“ Švehla byl v politice realistou a zdravým pragmatikem. Kompromis byl často cílem jeho politiky. Dokázal jednat a přesvědčovat. Byl také spoluvůdcem Pětky, neoficiálního orgánu představitelů koalických stran.

Smysl pro odpovědnost byla jednou z dalších morálních devíz Antonína Švehly. Národohospodář a ministr financí Karel Engliš o něm napsal: „Švehla měl odvahu a nebál se odpovědnosti, protože jednal vždy s nejryzejšími úmysly a naprosto nezištně a co považoval pro zemědělství za nutné a spravedlivé, a byť sebe více miloval selský stav, přece ve sporu se cítil vůdcem státu. Když jsem za jednání o berní reformu nemohl vyřídít jediný sporný bod, a to právě s jeho stranou a vznikla krize, přijel a povídá: Tak co

máte, člověče? - 'Navrhuje se mi něco, co nemohu srovnat se svou ctí?' - 'To a to' - 'No tak, už to je, ne?' A bylo to. A všichni členové rozpočtového výboru vidí jistě ještě dnes jeho poslední návštěvu v tomto výboru, při níž mluvil s ohněm v očích o tom, že se nebojí odpovědnosti a bere ji na sebe. Byl v tu chvíli krásný. Vůdce se nemá bát odpovědnosti, musí vésti a nebýti davem vlečen. "

Ve vztahu k německé národnostní menšině dokázal rozlišovat mezi představiteli demokratických stran a radikály. Vždy zachovával politiku realistickou a „zdravý selský rozum“. Ekonomickou a hospodářskou politikou získal postupně sudetské Němce ke spolupráci, k upřímné loajalitě s ČSR. Toto však jen trvalo do nástupu nacismu v Německu. To však již Švehla nebyl v aktivní politice, ale moudře v závěru svého života poznamenal: „*Koukejte se, ono se říká Versaillský mír a Trianon a kde co, ale to není pravda. Válka trvá. Tak velký konflikt se nemohl vyřídit za čtyři roky; ta vojna pořád pokračuje, i když se zrovna nestřílí. Podívejte se - před třemi sty lety jsme měli zrovna takovou vojnu, a ta trvala třicet let. To byla válka náboženská a přitom válka světová, aspoň americké zlato už tehdy válčilo spolu. Dnes je válka nacionální, při tom také světová. Počítám, že tahle vojna také potrvá kolem třiceti let. Pravda, musíme se na to připravit, ale jedné věci se bojím, člověče: aby to nakonec s námi nedopadlo jako při vestfálském míru. Tam se*

o nás vůbec nemluvílo. To byla ta nejhorší porážka: ne Bílá hora, ale to, že se už o nás nejednalo. Válka je, a jednou zase skončí mírem na pár set let. Ale my musíme koukat, aby se o nás muselo mluvit. Co máme dělat? Hlavně se nerozejít sami v sobě a nestát jeden proti druhému; je nás málo; kdybychom se rozdělili, pak by se s námi už nemusilo počítat. "

V této souvislosti bych se chtěl na závěr zamyslet na významem Švehlova duchovního dědictví. Můžeme zde na těchto stránkách říci, že již nikdo ze Švehlových nástupců nedosahoval jeho kvalit, morálních i mravních. Nechci zde však kritizovat období tzv. Druhé republiky, které přes všechny rysy pomnichovské éry zůstalo v zásadě věrno odkazu TGM a Antonína Švehly. Po druhé světové válce byla však vlivem nových poměrů, které byly zaviněny postupným ústupem prezidenta Edvarda Beneše před tlakem komunistů již před únorem 1948 a jeho pravděpodobným nepochopením či obavami z konkurence agrární strany, tato strana zakázána, a tím ztratil tábor demokratů v ČSR sílu, která mohla úspěšně čelit nástupu komunistů k moci, k totalitní diktatuře.

Mgr. Pavel Černý

Splečnost Antonína Švehly ✨

Vznik Československé akademie zemědělské – 28. prosince 1914 – je, mimo jiné, vítanou příležitostí k hlubšímu zamyšlení nad vývojem vzdělanosti našeho zemědělce, respektive venkova vůbec. Proto se redakce Zemědělské školy rozhodla zařadit toto téma do svého edičního programu.

Z cesty k vrcholné vědecké zemědělské instituci u nás XX. část

Seriál, který uveřejňujeme od počátku roku 2015, se snaží mapovat vývoj vzdělanosti našeho zemědělce a venkova od doby, kdy byl ovládán pouhou empirií, po období, kdy cítil potřebu ústřední vědecké instituce účinně podporující rozvoj badatelské práce a šíření jejích výsledků do výkonné praxe. Dosud publikované díly byly věnovány období do historického roku 1848, díly následující zahrnují období až do vzniku Československé akademie zemědělské.

Pozornost zemědělské Evropy upoutal hospodářský ústav v Halle nad Sálou

V roce 1863 byl v Halle nad Sálou založen hospodářský ústav. Jak se záhy ukázalo, bylo to ojedinělé zařízení, zakrátko vyhledávané mnoha zájemci z celé Evropy. Mezi ně se zařadil i profesor tábor-

ské školy František Sitenský (1851–1924). A, jak je zřejmé z jeho obsáhlé „cestovní zprávy“, (Archiv zemědělský, roč. I, sešit I, 31. března 1886, s. 63–67, 127–131), vrátil se s nadšením.

Nebylo příliš překvapivé, domnívá se Sitenský, že právě zde vzniklo takovéto zařízení! Kdo činnost na poli vědy hospodářské

v posledních padesáti letech sledoval, ví, že „na tomto poli nad jiné vynikly národy dva – Angličané a Němci“. Výsledky prvních jsou sice „skvělejšími vavříny věnčeny“, jenže jejich větší vzdálenost k nim „nutkal nás čerpat poučení ze zdrojů bližších“.

Tento zdroj se v posledním období ale výrazně měnil. **„Stojít Němci v učení hospodářském a v hospodářství samém na výši značné a čestně zápolí s Hollandány, Belgičany, Francouzi i Angličany o palmu vítězství... Dnes již i v Německu najdeme četné kraje, jež si nezadají ni s Holandskem, ni s Belgií, ni s Anglií. Jeden z takých velmi pokročilých krajův jest kraj Sálský, jehož života střediskem jest staroslavné město Halle...“**

Kdo to byl Julius Kühn?

Určité předpoklady tu tedy byly dány! Jejich využití ovšem vyžadovalo hodně vědomostí i dovedností, hodně práce i odvahy! Jak se záhy ukázalo, osobnosti, která dostala tuto šanci, potřebné vlastnosti nescházely!

Julius Kühn se narodil 23. října 1825 v Polěnici v Horní Lužici, v rodině hospodářského inspektora (tehdy hospodářského, dnes zemědělského). Základní vzdělání získal v rodišti. Vzhledem k vážnému onemocnění otce, rodina se dostala do finančních problémů, čímž bylo ohroženo jeho další vzdělávání. Díky příbuzným podařilo se mu v letech 1839–1841 vystudovat Královské technické učiliště v Drážďanech. (Založeno bylo v roce 1828 jako osmé učiliště tohoto druhu na starém kontinentu.)

Na podzim roku 1841 nastoupil do praxe. Prošel „hospodářskými“ funkcemi na všech stupních řízení – a v různých půdních i klimatických oblastech. Jako hospodářský správce (teprve!) se odhodlal také k odbornému studiu. Absolvoval tehdy známou hospodářskou akademii v Poppelsdorfu u Bonnu. Po skončení byl nejprve jeden studijní běh soukromým docentem v Proškově (Proškov – Proskau – městyse ve středním Slezsku, v kraji opolském, sídlo svého času proslulé hospodářské akademie, která byla v roce 1881 přeložena do Vratislavi a přeměněna v hospodářský ústav tamní univerzity.)

Následně převzal správu statků hraběte Egloffsteina u Velkého Hlohova ve Slezsku. Zde se začal hodně zabývat studiem rostlinných chorob a rostlinných škůdců. Výsledky uveřejnil ve spise *Krankheiten der Kulturgewächse, ihre Ursachen und ihre Verhütung*. Byla to práce pro jeho další odborný vývoj důležitá – výrazně na sebe upozornil tehdejší vzdělané kruhy hospodářské!

Souběžně s fytopatologií intenzivně studoval otázky výživy a krmení hospodářských zvířat. Výsledky vydal (rovněž 1862) pod titulem *Die zwegmässige Ernährung des Rindviehs*. Práce připoutala opět značnou pozornost: do roku 1918 se dočkala třinácti vydání!

Následovala samozřejmě dlouhá řada publikací dalších! Například *Bericht über Kartoffelanbauversuche* (1872), *Über Lupinenkrankheit der Schafe* (1875) *Anleitung zur Bekämpfung der Rübennekrose* (1886) atd., atd.

Profesorem univerzity v Halle nad Sálou

Roku 1862 byl Julius Kühn povolán za řádného profesora na univerzitu v Halle nad Sálou. V 37 letech, před vrcholem svých fyzických a duševních sil, s odborným vzděláním v té době do-zažitelným, především však s bohatými praktickými zkušenostmi.

Splnil se mu dávný sen! „Tu k platnosti chtěl přivést přesvědčení své, že hospodářská věda není snad jen upotřebením věd přírodních, ale že vzhledem ku vnitřní své jednotě a k organickému rozčlenění jest samostatnou vědou, mající vlastní obor zkušeností, získaných bádáním ve vlastním oboru.“

Když učitelský úřad přebíral, „tvořili s ním celé kollegium dohromady 3 posluchači“. Byla tu sice „vzorně obsazená hospodářská stolice, avšak jenom učitelská stolice bez ústavu hospodářského“.

Po 25 letech, v době pobytu dr. Sitenského, se ve velkém přednáškovém sále tísnilo na 300 posluchačů – různého stáří, různých národností i stavů! A o odborné přednášky se s profesorem Kühnem dělilo dalších 5 pedagogů. Ústřední byly samozřejmě přednášky jeho, ty plnily posluchárnu do posledního místa...

V témže roce se „na památku 25. výročního dne založení hospodářského ústavu při univerzitě v Halle a na počet účinkování zakladatele a ředitele tohoto učiliště, tajného vládního rady dr. Julia Kühna, slavného badatele a spisovatele hospodářského konána ve dnech 26. – 28. února 1868 okázala slavnost, při níž se jevilo tak hojné účastenství se strany učeného světa a bývalých žáků Hallských, že tím před celým světem **výmluvný důkaz podán, že hospodářský ústav v Halle náleží k prvním učilištím toho druhu a jeho ředitel jest nenahraditelným učitelem hospodářským, pravým skvostem tohoto vysokého učení**“ (Archiv zemědělský III, redakce J. B. Lambl a další, 1888, s. 42)

Kůhnův hospodářský ústav

Kůhn přebíral „učitelský úřad“ s pevným přesvědčením, že zdárných výsledků se lze dočkat jen za předpokladu, že bude na univerzitě zřízen hospodářský ústav „**analogický a rovnoprávný ústavům jiným při univerzitě zřízeným, jako např. klinikám při fakultě medicínské, nebo botanickému ústavu při fakultě filosofické**“.

A toto své přesvědčení začal také bez průtahů realizovat – „z vlastních peněz, ba i za peníze cizí, za něž mu ručiti bylo, stavěl a budoval ústav“. Pruská vláda „vidouc pak úspěchy, jichž Kůhn se domohl, podala mu ruky pomocné, nahrazujíc mu, co ve prospěch ústavu vydal a podporujíc jej ve snahách jeho“.

Pro odborné přednášky byly zřízeny **dvě přednáškové síně**. Ač samy přednášky byly „nad míru názorny, provázeny jsouce demonstracemi všeho, o čem je řeč“, přece k většině z nich ještě se konala praktická cvičení a semináře! Jejich účelem byla „jednak ilustrace a užití přednášek teoretických“ – a pak, a to hlavně, „**cvik v samočinnosti**“. To ovšem znamenalo zřídit náležitě vybavené cvičebny.

Pozoruhodným rozhodnutím budovatele ústavu bylo **vybudovat při ústavu specializovanou laboratoř fyziologickou**. Zde se se měli posluchači učit **těžit ze studia těchto věd pro budoucí své povolání**. Nebyla to laboratoř skromná! Sestávala ze dvou prostorných síní vybavených všemi potřebnými pomůckami. Mezi nimi zaujímaly významné místo drobnohledy. Pozoruhodné, praktik Kůhn nepohrdal mikroskopem! Naopak – podle jeho zkušeností „pohled drobnohledem poučuje více, než popis nejživější, než obraz nejvěrnější“. K tomuto přesvědčení ho přivedlo opakované vlastní poznání: všechny své fytopatologické, fyziologické i botanické spisy a pojednání psal na základě vlastních drobnohledných pozorování!

V dalších dvou zvláštních místnostech byly bohaté sbírky: pedologické, geologické, velký geologický profil okolí, sbírky hnojiv, sbírky semen, sušených kulturních rostlin, mapy. Nezbytnou součástí byly samozřejmě i herbáře rostlin hospodářsky důležitých, dále veškeré patologické sbírky, bohatá sbírka drobnohledných preparátů vlny, sbírky anatomické a osteologické, kostry a zvláště lebky domácích zvířat. Nechyběly tu ani sbírky hmyzu škodlivého, jakož i ukázky škod, které tento hmyz působí...

Aby posluchači mohli účelně využít prázdné chvíle, byla **celý den i večer otevřena čítárna**, kde byly k dispozici odborné časopisy, geologické mapy okolí a veliká pedologická sbírka...

I **okolí ústavu** působilo příjemně a zároveň i poučně. Budova ústavu stála ve velké zahradě. První pásma kolem budovy mělo podobu parku, v další části zahrady byly dva skleníky pro pěstování kulturních rostlin teplomilných. Prováděly se zde i některé pokusy fytopatologické.

Nejdražší a nejceněnější pomůcka ústavu

Součástí této rozsáhlé ústavní zahrady byla **zahrada zoologická – nejdražší a nejceněnější pomůcka zdejšího ústavu**. „V žádné zoologické zahradě na celém světě nenalezneme tolik druhů, tolik plemen, tolik rázů domácího dobytka pohromadě jako zde. I divoké druhy skotu, koz, ovcí i druhy v krajinách nejvzdálenějších pěstované, zde jsou zastoupeny. Tu banteng, tu gayal, tu zebru i yak, tu koza perská, aethiopská, habešská, angorská, kašmířská, egyptská, chilská, a ovce plemen a kříženců nejdůležitějších v počtu as 120... Tu pokusy se dějí v působení výživy, ve tvoření se plemen, pokusy o výsledcích racionálního křížení a aklimatizování některých druhů cizích.“

Poblíž stál stála budova pro stroje, modelovna a kreslárna, neda-leko, v sousední budově, zařízena mlékárna vybavená všemi potřebami a přístroji k ošetření a zpracování mléka. Na konci areálu umístěna **klinika zvěroléčitelská**.

Podstatnou součástí bylo samozřejmě i **zkušební pole** – od ústavu asi čtvrt hodiny cesty vzdálené! Celé zkušební pole, měřící bezmála 100 ha, „jest jako deska rovné, půda zde znamenitá, vzorně zdrainovaná“. (Drainage tato jest opět prací Kůhnovou.) Na kraji pole tohoto stojí další hospodářská budova, v níž jsou sklady píce potřebné pro zvířata v zoologické zahradě chovaná!

Kdo to byl František Sitenký

Toto jméno je čtenáři známo z kusých poznámek v předchozích kapitolách. PhDr. František Sitenký (1851–1924) byl jednou z osobností, které psaly historii našeho zemědělského školství. Jeho obsáhlá, obdivuhodná činnost zasluhuje víc.

Pocházel z rodiny malého rolníka, vystudoval přírodní vědy se zaměřením na botaniku. Po absolutoriu působil jako asistent profesora botaniky Dr. Ladislava Čelakovského (1834–1902) syna

Františka Ladislava Čelakovského (1799–1852), který byl ve své době považován „za nejznamenitějšího českého přírodovědce, jehož jméno bylo daleko za hranicemi známo jako jméno neúnavného badatele a přírodovědeckého myslitele“ (B. Němec, 1929). Současně 1 rok též působil jako asistent profesora mineralogie a petrografie Dr. Emanuela Bořického (1840–1881). V následujících dvou letech byl suplentem botaniky na c. k. České vysoké škole technické v Praze a suplujícím učitelem na Prvním státním reálném vyšším gymnáziu v Praze.

Takto připraven nastoupil v roce 1882 jako řádný profesor přírodních nauk na Vyšším hospodářském ústavě v Táboře. Jeho celoživotní touha po poznání ho přivedla i do Halle nad Sázavou za profesorem Kůhnem. Studijní pobyt, který zde absolvoval, patřil pak k výrazným inspiračním zdrojům pro jeho celoživotní práci. K tomu ovšem přidal řadu dalších studijních cest po celé Evropě, jakož i soustavné sledování zahraniční literatury. Pokračovatel v jeho „táborském díle“, profesor Bohdan Erben (1861–1941), ho s odstupem času (1937) charakterizuje jako „**muže hlubokého přírodovědeckého vzdělání, světového rozhledu, neúměrné pracovitosti a energické podnikavosti**“!

Po patnáctiletém působení v Táboře byl v roce 1897 povolán do Prahy, aby se po profesoru Kořistkovi ujal funkce „zemského inspektora hospodářského vyučování v království českém“. V této funkci setrval do 31. ledna 1920, při čemž od roku 1900 působil též jako místopředseda a od roku 1909 jako předseda c. k. zkušební komise pro kandidáty učitelství na školách zemědělských. Od roku 1914 též jako konsulent c. k. ministerstva orby ve Vídni atd. V roce 1920 odchází na trvalý odpočinek. Toho si však dlouho neužil. Jeho život naplněný neúměrnou prací se uzavřel 8. července 1924, v necelých 73 letech.

Zanechal po sobě mimořádné dílo v mnoha směrech. „V aplikaci věd přírodních byl pravým mistrem“ říká o něm Bohdan Erben. To poznali i učitelé! Jako inspektor se snažil o to, aby se i zemědělské školství obsahově ještě více orientovalo směrem k přírodním vědám! Učitele podněcoval, aby „prázdeň svou“ věnovali experimentální práci. Sám šel příkladem! Jeho badatelskou oblastí byly rašeliny, fytopatologie a produkce rostlinná. V Ústřední hospodářské společnosti, jejímž byl místopředsedou, organizoval výzkumnictví na širokém základě...

Obdivuhodné dílo zanechal i v oblasti literární. Založil a 23 roků redigoval orgán Ústřední hospodářské společnosti „České listy hospodářské“. Samozřejmě do tohoto časopisu také hojně přispíval, přispíval ovšem i do jiných odborných časopisů.

Zcela mimořádný počín představuje jeho *Hospodářský slovník naučný*. Podle profesora Bohdana Erbeny je to dílo ojedinělé, „skvělý památník jeho neúměrné pracovitosti a nadšené lásky k českému zemědělství“. Ale nejen to! Je také „ozdobou české zemědělské literatury a může se čestně řadit k velkým slovníkům cizojazyčným“.

Původní záměr počítal se 100 sešity, které měly být rozděleny do 3 dílů a vydávání ukončeno do tří let. Skutečnost se však od tohoto záměru značně lišila: vyšlo celkem 164 sešitů ve 4 dílech, první díl 1905, druhý 1909, třetí 1914, čtvrtý 1924. Souhrnně tento první český hospodářský slovník čítal přes 5200 stran, téměř 6000 obrázků a více než 150 obrazových příloh.

Sitenský připravil ideový projekt Slovníku, zajistil nakladatele, spolupracovníky (počátkem roku 1902 jich měl na 300, později získal dalších 130), vedl redakci – a navíc sám zpracoval několik set hesel! Zní neuvěřitelně, že všechny práce spojené s přípravou k vydání vykonával sám, mimo zaměstnání, za pomoci jediné sekretářky! Dvacet let úmorné práce! Jeho táborští kolegové patřili ke spolupracovníkům nejochotnějším a nejspolehlivějším!

„Tábor“ lákal zahraniční studenty

„Tábor“ pozorně sledoval vývoj zemědělství nejen doma, ale stejně pozorně, jak jsme si na jednom příkladě ukázali (těch příkladů bylo samozřejmě podstatně víc), sledoval dění mimo vlast. To se se samozřejmě projevilo i ve výuce. Úroveň tábořských absolventů nezůstala utajena, mnozí z nich se o to přičinili i úspěšným působením mimo vlast. To vyústilo v zájem řady zahraničních studentů o studium v Táboře.

Za první dvacetipětiletí absolvovalo tábořskou hospodářskou školu 1012 posluchačů, z toho Čechů 954, Slováků 1, Poláků 5, Bulharů 26, Srbů 13, Slovinců 1, Rusů 1, Gruzínců 1, Němců 10.

Ani v dalších letech zájem o „Tábor“ neustal. Naopak! Jak je vidět z následujícího přehledu (Kodym 1916, s. 42–44), počet zahraničních studentů, zejména Poláků, se výrazně zvýšil!

K těmto strohým číslicím dodejme vzpomínku, která se týká oněch zahraničních studentů – a pochází z nejbližšího okolí ředitele Farského. Jeho dcera Libuše Tvrdková-Farská (In: Památce zemědělského badatele Dr. Františka Farského z Roprahtic, 1928, s. 48–49) připomíná, že její otec byl podle pamětníků v mladém věku družný, veselý společník. Ona si však takového tatínka nepamatuje. Zřejmě pod tíhou povinností i vlastních zájmů nebylo času,

Rok	1905/6	1906/7	1907/8	1908/9	1910/11
Čechů	61	80	87	82	89
Poláků	29	44	58	57	64
Bulharů	10	20	19	8	6
Srbo- -Chorvatů	2	--	--	--	2
Rusů	2	3	2	1	2

ani nálady. „Nesmál se často, byli jsme šťastni, rozsvítli-li alespoň úsměv jeho pěkné modré oči.“

Nicméně dcera zaznamenala i výjimky. „**Tím lepší pohoda zavládla u nás o svátcích, zejména vánočních, kdy v létech osmdesátých a devadesátých posluchači vyšší hospodářské školy, Jihoslované, Bulhaři, Poláci a Rusové, kteří pro vzdálenost z Tábora neodjeli, bývali zváni k našemu stolu. Tehdy tatínek celý se změnil, oživil, usmíval se a často vyprávěl různé episodky ze svého života.**“

Výzkumný agrochemický ústav v Táboře

František Farský, po opakované „průzkumné“ cestě do Německa, podal v roce 1874 kuratoriu školy žádost o zřízení výzkumného ústavu tohoto odborného zaměření. Ta, doplněna programem činnosti, rozpočtem a dalšími požadovanými dokumenty, byla akceptována – a na první potřeby ústavu poskytnuta částka bezmála 3000 zl. Příštího roku povolena stavba vegetační budovy a zároveň i chemické laboratoře a začaly také první pokusy! „V průběhu dalších let leckteré z těchto zařízení zdokonaleno a rozšířeno“, říká správce ústavu (1891). Bylo to potřeba, to první „zařízení“ bylo hodně skromné!

Přesto, za těchto v mnohém dnes pro nás nepředstavitelných podmínek, vzniklo obdivuhodné vědecké dílo. Jeho podstatná část, za období 1875–1896, je shrnuta v **sedmi obsáhlých zprávách, v nichž je uloženo přes 70 prací** (Vilíkovský, 1939). Kromě toho řadu dalších experimentálních výsledků otiskly odborné časopisy, konkrétně Zprávy spolku českých chemiků, Listy chemické, Časopis pro průmysl chemický, Kvas, Pivovarské listy, Listy cukrovarnické, Zemědělský archiv aj.

Na tomto díle, řečeno slovy F. Farského, se jako „vědecké síly“, podílely „členové sboru učitelského, jmenovitě profesor chemie a technologie“. Ovšem kromě jména onoho profesora chemie a technologie tam jiná jména najdeme velmi sporadicky.

Dr. Farský, na žádost Dr. Reicha, rozsáhlý soubor svých vědeckých prací z oboru agrochemie a zemědělské technologie připravoval. Nebylo mu však dopřáno práci dokončit, ta žádost přišla už pozdě! Po několika letech stejnou výzvu Dr. Reicha přijali Ing. Dr. V. Vilíkovský, profesor Vysoké zemědělské školy v Praze (6 let působil jako asistent, následně jako adjunkt Farského) a poté i Ing. Dr. Hromádka, profesor Vyšší hospodářské školy v Roudnici. V roce 1932 pak vyšlo bezmála pětisetstránkové dílo, které shrnuje podstatnou část Farského odborných prací z agrochemie a zemědělského průmyslu.

Pro orientační představu o rozsahu jeho badatelského díla, uvedme alespoň prostý výčet kapitol, do nichž tito autoři jeho dílo rozdělili. Práce, které Farský prováděl během studia IV. ročníku Techniky a dvouleté asistentury u profesora Šafaříka (položka I) nejsou obsahově rozděleny – jednalo se například o Rudy železné v krajině mezi Prahou a Berounem, Analýza živce, Četné rozborů vápenců, pro VHS...

Orientační přehled badatelského díla F. Farského

- I. Práce ze IV. ročníku technického studia a asistentury u profesora Dr. V. Šafaříka
- II. Rozborů vzduchu, vody, nerostů a půd
- III. Rozborů hnojiv. Pokusy s hnojivy
- IV. Vegetační pokusy o rostlinách vůbec
- V. Rozborů krmiv, krmení, potraviny
- VI. Hospodářsko-průmyslové výzkumy a pojednání
- VII. Práce z chemie obecné a analytické
- VIII. Pojednání o pokusnictví a výzkumnictví, o dějinách zemědělství a jeho školství

Daný soubor shrnuje práce do roku 1895. Blížila se doba povýšení školy na hospodářskou akademii, následně pak stavba nové školní budovy, takže už tak pracovitému člověku nezbyvaly zřejmě ani síly, ani čas!

Ing. Josef Rozman, CSc., Moravská Třebová ✿

Soutěž časopisu Zemědělská – Pôdohospodárska škola

Pravidla soutěže

1. Organizátor

Organizátorem soutěže je Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Mánesova 1453/75, 120 00 Praha 2, IČO 00027251.

Spolupořadatelé jsou Ministerstvo zemědělství (MZe) a Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru (ASVEN).

2. Pro koho je soutěž určena

Účastníkem soutěže může být žák střední odborné školy nebo středního odborného učiliště s resortním zaměřením (zemědělství, lesnictví, potravinářství, rybářství, vinohradnictví, veterinářství, zahradnictví, včelařství, ovocnářství nebo regionální rozvoj) se sídlem na území České republiky.

3. Doba trvání soutěže

Soutěž proběhne v období 31. 1. 2017 – 31. 5. 2017. Poslední den odevzdání soutěžního příspěvku je 31. 5. 2017.

4. Téma soutěže

Soutěžní příspěvky se musí týkat problematiky zemědělství, lesnictví, potravinářství, rybářství, vinohradnictví, veterinářství, zahradnictví, včelařství, ovocnářství nebo regionálního rozvoje.

5. Cíl soutěže

Cílem soutěže je propagovat zemědělství a zemědělské školství, popularizovat zemědělský rezort a přiblížit jeho specifika středoškolské mládeži a v konečném důsledku je získat jako perspektivní zájemce o práci v rezortních oborech.

6. Vzorová přihláška

Viz strana 4 Pravidel soutěže

Přihlášku odešlete nejpozději do 15. 5. 2017 na kontakt:
Mgr. Pavel Sládek, Ph.D., email: zps@uzei.cz.

7. Podmínky účasti v soutěži

Předání soutěžního příspěvku ve stanoveném termínu s těmito údaji:

- Jméno a příjmení autora
- Obor studia, ročník
- Škola
- Souhlas zákonného zástupce u žáků mladších 18 let

Další podmínky:

- Soutěžní příspěvek musí být původní, za autora se pokládá jen jedna osoba, a to i v případě, že je soutěžní příspěvek vytvořen kolektivně.
- Účastí v soutěži vyjadřuje účastník soutěže nebo jeho zákonný zástupce souhlas s Pravidly soutěže.
- Soutěžní příspěvek musí být nejpozději do 31. 5. 2017 (včetně) doručen osobně nebo poštou na adresu: ÚZEI, Mánesova 1453/75, 120 00 Praha 2, k rukám Mgr. Pavla Sládka, Ph.D., nebo mailem na adresu zps@uzei.cz.
- V případě kategorie 3 (Blog) a 4 (YouTube video) bude zaslán odkaz na soutěžní příspěvek.

8. Důvody pro vyloučení ze soutěže

- Neoznačení soutěžního příspěvku dle pokynů
- Nedodržení zadaného tématu soutěžního příspěvku
- Chybějící souhlas zákonného zástupce u soutěžících mladších 18 let

9. Průběh soutěže

- Soutěž bude zahájena 31. 1. 2017.
- Vyhodnocení soutěžních příspěvků odbornou komisí složenou ze zástupců Ústavu zemědělské ekonomiky a informací, Ministerstva zemědělství a Asociace vzdělávacích zařízení ve venkovském prostoru se uskuteční do 15. 6. 2017.
- Vyhlášení vítězných soutěžních příspěvků a předání cen vítězům jednotlivých kategorií proběhne do 30. 6. 2017 a bude oznámeno na stránkách časopisu ZPS a ÚZEI a jejich webových a FB stránkách.

10. Kategorie soutěže

1. Podnikatelský záměr
2. Publicistický článek/slohový útvar
3. Blog
4. YouTube video

1. Podnikatelský záměr

Úkolem je zpracovat podnikatelský záměr pro své budoucí podnikání. Protože většina žáků řeší tuto problematiku v rámci studia střední školy a kromě toho existuje, např. na internetu, množství rad a doporučení, jak vytvořit podnikatelský záměr, bude forma a struktura ponechána na úvaze žákům. Doporučený rozsah je 2-5 stran.

2. Publicistický článek/slohový útvar

Úkolem je napsat jakýkoliv článek v jednom z těchto publicistických a slohových stylů: Zpráva, úvodník, článek, komentář, glosa, sloupek, reportáž, fejeton, interview, úvaha, esej. Doporučený rozsah je 2-5 stran.

3. Blog

Na českém internetu se mnoho blogů se zemědělskou problematikou nevyskytuje. Zájemce o toto téma si může vybrat, bude-li jeho blog odborně (vědecky) zaměřen nebo zvolí spíše méně vážné pojetí blogu.

4. Soutěž o nejlepší nahrávku na YouTube

Krátké video na dané téma (úsměvné, odborné, popis pokusu, návod na) v rozsahu do 5 minut.

11. Hodnocení soutěžních děl

Porota složená ze zástupců ÚZEI, MZe a ASVEN vybere v každé kategorii soutěžní příspěvky pro první, druhé a třetí místo.

12. Kritéria hodnocení

Díla budou hodnocena především s ohledem na jejich původnost, originalitu a kvalitu zpracování.

13. Ceny vítězům

Výherci obdrží v každé kategorii věcné ceny v hodnotě:

První místo v dané kategorii	8 000 Kč
Druhé místo v dané kategorii	5 000 Kč
Třetí místo v dané kategorii	3 000 Kč

Výherce prostřednictvím své školy pošle fakturu v hodnotě své výhry na ASVEN (Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru), ASVEN proplatí fakturu škole a faktura z ASVEN bude vypořádána přes objednávku MZe.

Účastník, případně zákonný zástupce nezletilého účastníka, dává organizátorovi soutěže souhlas s užitím jeho soutěžních příspěvků předaných organizátorovi soutěže v souvislosti se soutěží, a to i pro propagační účely ve všech komunikačních médiích bez ohledu na jejich povahu a určení všemi obvyklými způsoby, s jejich následnou úpravou a s jejich případným spojením s jinými díly nebo zařazením do souborného díla. Účastník, případně zákonný zástupce nezletilého účastníka, uděluje organizátorovi soutěže tento souhlas bezplatně, bez věcného, časového, množstevního a územního omezení, a může jej kdykoliv odvolat.

Tento souhlas se vztahuje i na třetí osoby, kterým organizátor soutěže soutěžní příspěvek v souladu s jeho určením poskytne. Účastník, případně zákonný zástupce nezletilého účastníka, souhlasí s tím, aby se organizátor soutěže po obdržení soutěžních příspěvků stal jejich vlastníkem a držitelem práv pro jejich šíření a reprodukci.

Organizátor soutěže má právo tyto soutěžní příspěvky volně používat dle potřeby, reprodukovat, upravovat, zveřejňovat a šířit bez nároku na odměnu autora.

Soutěžní příspěvek se stává majetkem organizátora soutěže a účastník, případně zákonný zástupce nezletilého účastníka, nemají právo na jeho vrácení.

Odpovědnost organizátora soutěže za její průběh

Organizátor soutěže si vyhrazuje právo soutěž zkrátit, přerušit či změnit její podmínky, dále si vyhrazuje právo rozhodovat s konečnou platností dle vlastního uvážení. Soutěžní příspěvky dodané do soutěže nebudou vráceny. Účastník, případně zákonný zástupce nezletilého účastníka, v rámci přihlašování potvrdí, že se seznámil s pravidly soutěže a že je bude dodržovat, a organizátor soutěže má právo při nedodržení pravidel soutěže ze soutěže vyřadit.

Organizátor soutěže dále nenese zodpovědnost za případné technické chyby v rámci soutěže.

V Praze dne 20. 1. 2017

Přihláška do Soutěže časopisu Zemědělská – Pôdohospodárska škola

Jméno:
Příjmení:

Škola:
Obor studia:
Ročník:

Souhlas se zveřejněním soutěžního příspěvku (autorského díla):
Souhlasím se zveřejněním soutěžního příspěvku (autorského díla) dle bodu
14 Pravidel soutěže.

Podpis soutěžícího autora, příp. zákonného zástupce žáka mladšího 18 let:

Potvrzení o studiu:

Redakční rada

Mgr. Otakar **Březina**, Česká zemědělská akademie v Humpolci

Ing. Ludmila **Gočálová**, Ministerstvo zemědělství ČR

Ing. Petr **Hienl**, Místní akční skupina Krajina srdce

PhDr. Aleš **Hradečný**, Praha

Ing. Zorka **Husová**, Národní ústav pro vzdělávání Praha

Ing. Alena **Krajíčková**, Praha

Ing. Emil **Kříž**, Ph.D., Institut vzdělávání a poradenství ČZU Praha

doc. PhDr. Dana **Linhartová**, CSc., Institut celoživotního vzdělávání MENDELU Brno

Ing. Václav **Stránský**, Ministerstvo zemědělství ČR